

LE

PRIMAVERA / 2003 / NÚM. 33 / 1€

DOSSIER:
L'EDICIÓ AMB NOMS
I COGNOMS

ENTREVISTES:
ÀLAN GREUS
PASQUAL ALAPONT

PERFIL: GABRIEL JANER MANILA

QÜESTIONARI:
VICENTE GARRIDO

QUADERNS D'ANIMACIÓ
LECTORA:
LA FONT DELS CLÀSSICS

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

LES MEUES DESORIENTACIONS
LITERÀRIES

TONINO

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

GABRIEL JANER MANILA

PERE CALONGE

6

FLAIXOS

9

PARAULA DE ROBOT

ÒSCAR VILARROYA

10 ENTREVISTA

ÀLAN GREUS

VICENT BORRÀS

12 FRAGMENT

ANÀLISI

13 QÜESTIONARI

VICENTE GARRIDO

RICARD PERIS

DOSSIER

L'EDICIÓ AMB NOMS I COGNOMS

14

EDICIÓ CULTURAL I GRANS GRUPS

JOAN CARLES GIBBÈS

16

EDITORIALS ENMIG DE LA VORÀGINE

JORDI SEBASTIÀ

18

ENTREVISTA AMB PASQUAL ALAPONT

ALÍCIA TOLEDO

20

UN ASSASSINAT

FRANCESC FERRER GIRONÈS

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA
LA FONT DELS CLÀSSICS

ANDREU LLOPIS

24

QUI VOL PRESENTAR UN LLIBRE? (II)

JUANJO LÓPEZ RUIZ

25

RESSENYES

28 NOVES TECNOLOGIES

LES EDITORIALS A INTERNET

ANNA I. MONTESINOS

29

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

MAIGRET I EL MINISTRE

MAITE INSA

EDITORIAL

Servei cultural i comercial

Des que Gutenberg va inventar la impremta de tipus mòbils, i, en conseqüència, es posà en marxa la indústria del llibre com a objecte de compravenda sotmés a les regles de l'oferta i la demanda que regulen qualsevol mercat, són moltes les transformacions que s'han produït en el món editorial amb el pas dels anys, sobretot, en les darreres dècades pel que fa als processos de producció amb la introducció de les noves tecnologies. També ha canviat bastant, i de manera vertiginosa a partir de la segona meitat del segle xx, l'estructura empresarial d'aquest tipus d'indústries dedicades a la fabricació de llibres.

Segons els analistes, de l'empresa nascuda de l'esforç individual d'una persona, amb una evident vinculació directa amb el món dels llibres, s'ha evolucionat cap a la creació d'estructures empresarials més complexes. La figura del vell editor propietari de l'empresa ha donat pas a l'executiu o gerent que gestiona unes línies d'edició determinades, amb uns objectius i uns beneficis que s'han de justificar davant el consell d'administració d'una empresa de la qual no és el propietari, o no l'és en exclusiva.

Però per sort, a pesar de tots els canvis, almenys de moment, perdura en moltes de les editorials actuals el doble vessant de servei cultural i comercial d'aquest tipus d'empreses. No oblidem que, des d'un inici, els bons editors han intentat satisfer amb equilibri tant un aspecte com l'altre. Recordem, per exemple, al segle xvi l'editor valencià Joan Timoneda amb la publicació del seu particular *best-seller* conegut com a *Flor de enamorados*. D'aquest equilibri depén, en gran part, el manteniment econòmic de l'empresa i l'èxit cultural a llarg termini.

En aquest sentit, potser, caldrà reconèixer que l'evolució empresarial del món editorial no necessàriament ha suposat un retrocés en aquest camp i, per tant, a l'hora de les anàlisis, no se'n poden fer dos bàndols estereotipadament contraris, perquè no sempre totes les petites editorials són sinònimes de qualitat i d'independència ideològica. Aquests tipus d'editorials també publiquen obres dolentes i, per desgràcia, no suposen tampoc en tots els casos cap garantia de respecte als drets dels autors. En conseqüència, a l'hora de les anàlisis, caldrà fixar-se més en la professionalitat de les propostes que no en la grandària o en la complexitat empresarial de les editorials. En qualsevol cas, sempre serà enriquidor que el panorama siga divers, amb editorials grans, petites i mitjanes que tinguin clar, això sí, el seu doble vessant d'empresa comercial i, alhora, servei cultural.

LES MEUES DESORIENTACIONS LITERÀRIES

TONINO

RESULTA CONFÚS PER A UNA PERSONA COM JO, QUE VA ESTUDIAR EN UNA ELEGANT UNIVERSITAT FRANCESA, VEURE'S IMMERSA EN UNA REALITAT ABSOLUTAMENT ALIENA A MI MATEIX EN EL CAMP LITERARI. DESPRÉS

D'ANYS D'ESTUDI, UN DESCOBREIX QUE, AL SEU VOLTANT, S'HA DESENVOLUPAT, EN EL MÓN EDITORIAL, UNA FICCIÓ MOLT MÉS AUDAÇ I COMPLEXA QUE LA QUE ES POT TROBAR EN L'OBRA DE BORGES.

Del món de les minories que consumien novel·les escrites a la llum dels quinqués, els lectors han esdevingut una xifra de mercat que consumeix llibres com qui es pren una bona ració de creïlles amb amaniments diversos. Molts escriptors d'avui s'han convertit en «homes del Renaixement», és a dir, subjectes que serveixen per a tot i que es llancen a la novel·la alhora que fan carrera política i presenten un programa diari de cinc hores a la televisió.

Si a aquesta multitud de compradors de literatura (que des del moment en què compren un llibre passen a un rigorós tercer pla) i a la quantitat de protagonistes literaris (la fama dels quals s'avança a la de l'obra), hi afegim els estudis de mercat que es fan perquè l'empresa editorial es mantinga en marxa, conclourem que la gent que llig i la que escriu amb el criteri que les dues coses li transmeten alguna cosa nova i suggeridora és la mateixa que fa cent anys. I no vull dir que siguin el mateix nombre de persones, sinó que són exactament les mateixes, més arrugades i amb tendència a la presbícia i, sospite, pagades pels ajuntaments per aportar una nota de color a les llibreries. Fins i tot és possible que alguna editorial els envii a casa un trobador perquè els cante en vers l'última novetat literària interessant.

Cada època presenta un gir especial en què resideix la perdurabilitat dels temes eterns tractats en els llibres. Semblava que el segle xx havia tret tot el suc al tema de l'amor. Però descobrir que els lectors se subdivideixen en gèneres ha donat lloc a aventures noves, com la tan esperada literatura femenina, sense que això haja propiciat un moviment literari internacional. Les antigues històries d'amor exemplar amb finals sedants per a les joventes han sigut substituïdes per les de les filles vicioses de bona família amb amors infeliços en què l'única cosa sedant és la quantitat

de pastilles que, sembla, digereixen les dones en l'actualitat. Si durant el segle xix la dona passava el dia amant d'una manera exagerada mentre l'home ordia intrigues sense fi, sols ha canviat que ara l'home se'n va als països del tercer món amb el propòsit heroic de relatar, quan torna al xalet amb tarima flotant, com de malament estan les coses en aquells indrets.

Tot açò indica que el nostre idioma, siga quin siga, la nostra literatura i el nostre sentit comú els hem de cuidar. Són tan delicats que, com qual-sevol cosa que és bella, poden morir escanyats per les seues pròpies mans i deixar-nos de sobte sense cap referència del fet que un dia vam existir, que no vam saber allò que havíem de dir i que perdérem miserablement l'oportunitat de deixar-ne constància clara. ●

Molts escriptors d'avui
s'han convertit en
«homes del Renaixement»,
és a dir, subjectes que
serveixen per a tot i que
es llancen a la novel·la
alhora que fan
carrera política i
presenten un programa
diari de cinc hores
a la televisió

REVISTA DE LLETRES

PRIMAVERA **33** 2003

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: PASQUAL ALAPONT,
JOSEP BALLESTER, VICENT BORRÀS I ENRIC SALOM.
CONSELL ASSESSOR: JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR
BATALLER, JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL,
JOSEP PALÀCIOS I ENRIC SÒRIA
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: EUGENI ALBEROLA, GEMMA
AVELLAN, AMAIA CRESPO I BEGONYA SOLER
DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES
MAQUETACIÓ: EVA BUENO, SUSANA FRAGUAS,
PERE FUSTER, DANIEL ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254
ADREÇA A INTERNET: www.bromera.com
CORREU ELECTRÒNIC: illa@bromera.com

IMPRESSIÓ: BORMAC
TIRADA: 32.000 EXEMPLARS

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS TORNA
ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS, NI HI MANTÉ
CORRESPONDÈNCIA.

L'ILLA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTI-
CLES SI SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

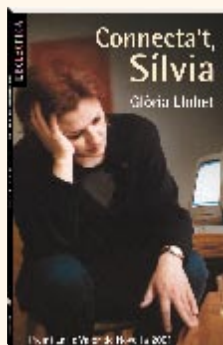

«*La maledicció de Ra* recrea la incertesa del faraó Keops quan un mag anuncia que el seu successor al tron no serà de la seva dinastia. Un retrat fascinant de l'home que va ordenar construir la gran piràmide.»

El Periódico, gener de 2003

«El geni literari de Claude Simon i l'exquisit *savoir faire* lingüístic de Joan Francesc Mira conflueixen en un magnífic treball de (re)creació on palpem la passió i l'arravatament del traductor davant un relat que trenca fronteres narratives.»

Lourdes TOLEDO, *El Temps*,
febrer de 2003

«Una novel·la fresca, àgil, viva però no per això menys pertorbadora per tot el que té de realitat, de tristesa i, ahora, d'esperança.»

Caràcters, gener de 2003

«Vicent Alonso recupera una magnífica sèrie d'articles amb la qual el lector es regala els sentits i festeja una de les veus més lúcides i sòlides del gremi.»

Alexandre NAVARRO, *El Temps*,
febrer de 2003

«Eva Peydró indaga en [...] un temps mestís que, o assumeix el mestissatge, o acabarà estampant-se contra la vilesa enemiga de la seua pròpia intransigència. Llegiu aquest llibre sense el DNI a la boca: ja veureu quin goig.»

Alfons CERVERA, *Cartelera Turia*,
gener de 2003

GABRIEL JANER MANILA

PERE CALONGE

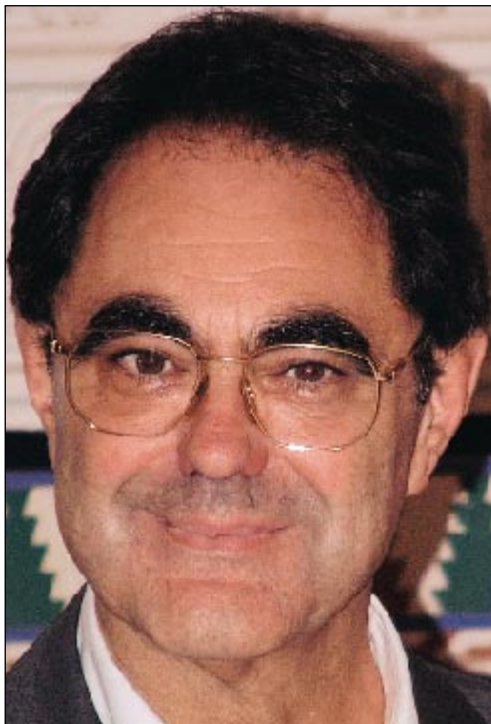
GABRIEL JANER MANILA ÉS AUTOR D'UNA OBRA EXTENSA I PRESTIGIOSA QUE RECORRE BONA PART DELS GÈNERES LITERARIS, RECONEGUDA REITERADAMENT TANT PER LA CRÍTICA COM PELS LECTORS, I MOLT PREMIADA. DES QUE L'ANY 1967 ES DONARA A CONÈIXER AMB *L'ABISME* (PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT DE PALMA), HA PUBLICAT DESENES D'OBRES: DE TEATRE, DE NARRATIVA PER

A ADULTS I, UNS ANYS MÉS TARD, TAMBÉ DE LITERATURA PER A INFANTS I JOVES. I LA SEUA VINCULACIÓ A LA PEDAGOGIA –ÉS CATEDRÀTIC D'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ A LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS– S'HA TRASLLADAT TAMBÉ A LA PUBLICACIÓ D'ASSAJOS, LLIBRES DE TEXT I DE DIVULGACIÓ RELACIONATS AMB AQUEST TEMA.

En aquestes obres, l'autor mallorquí (Algaida, 1940) ha demostrat sempre una preocupació central per l'ésser humà i els condicionants que l'envolten, traduïda en una sèrie d'eixos temàtics com la marginació, el desarrelament, la manca de llibertat, l'abús de poder o la guerra. Però el tractament que dona a cadascun d'aquests temes, sense defugir mirar-los cara a cara, els atorga sempre un deix d'esperança. En aquest sentit, els personatges hi tenen un paper fonamental: majoritàriament marginats i obligats a patir les conseqüències de la injustícia, de l'exclusió social, de la tirania, o de la seua condició econòmica o social; però també disposats a qüestionar aquestes situacions problemàtiques, a rebel·lar-se'n i a cercar camins alternatius a aquells que els han estat marcats a partir d'una sèrie de característiques que els uneixen, com la sensibilitat i la fantasia.

Aquest recurs de l'autor a la fantasia com a forma de rebel·lió, com un punt de vista alternatiu de mirar-se la realitat a fi de transformar-la o de fugir-ne, fa que en les seues obres trobem sovint barrejats, sense cap marca explícita ni cap justificació, elements fantàstics amb uns altres de reals. I aquest joc, aquesta invasió del real per part de la màgia i del somni, permet a l'autor referir-se a problemes socials greus sense perdre aquell alé que fa que la seua prosa haja estat adscrita al realisme màgic i qualificada de poètica. Els

Janer Manila ha guanyat l'últim Premi Bancaixa

**Daniel i
les bruixes salvatges
s'allunya de la
intranscendència habitual
de la literatura
que s'adreça als joves.
Un treball fantàstic
de condensació
i de suggeriment**

recursos estilístics emprats, amb imatges oníriques sorprenents, fan possible els distints nivells de lectura de la seua obra, sempre suggeridora, summament poètica, i que combina a la perfecció la denúncia amb l'esperança i l'humor.

Entre els títols més remarcables de la seua extensa producció trobem *Els jardins incendiats* (1997), Premi Carlemany de Novel·la; assaigs com *Cultura popular i ecologia del llenguatge*, Premi Josep Pallach 1981, i en el camp de l'educació, la seua tesi doctoral *La problemàtica educativa dels infants selvàtics: el cas de Marcos* (1979); en narrativa juvenil, *Tot quant veus és el mar*, Premi de la Generalitat de Catalunya al millor llibre infantil publicat l'any 1987 i Premi Nacional de Literatura Juvenil del Ministeri de Cultura 1988, i *Recordat dels dinosaures*, *Anna Maria*, Premi Edebé 1991.

Ara publica *Daniel i les bruixes salvatges*, novel·la guanyadora del Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil 2002, que recull el relat que Daniel escriu en la seua cel·la al llarg de la nit anterior a morir en la força. El relat d'una vida curta i plena de contrarietats, però que el jove ha afrontat amb la força que li atorguen les ganes de viure i, sobretot, l'amor. Janer Manila ens ofereix novament una narració que s'allunya de la intranscendència habitual de la literatura que s'adreça als joves, plena de lirisme i en la qual s'entrecreuen unes altres històries, en un treball fantàstic de condensació i de suggeriment.

Dubtes

Per què l'administració valenciana tenia tant d'interés en el fet que el Ministeri d'Educació no suprimira en la famosa LOCE el requisit d'aprovació prèvia —és a dir, de censura— dels llibres de text?

Per què hi ha tan poques obres escrites originàriament en català entre les finalistes del 7é Premi de Literatura «Protagonista Jove»?

Atendrà el pròxim president de la Generalitat Valenciana la sol·licitud d'Escola Valenciana, reiterada els últims anys, de mantenir una entrevista?

«Les promocions són aquelles coses que les editorials obliguen a fer perquè els escriptors no escriguen i perquè compren llibres els qui no han de llegir-los.»

Enric SÒRIA, *El País*

«La literatura no està en els camps de golf ni en el surf; la literatura està en passejar per la platja i trobar-se les gavines picotejant els peus d'algú que ha intentat creuar l'estret.»

Montero GLEZ, *Avui*

«Un llibre sense errates és una quimera.»

Jaume VALLCORBA,
El Periódico

«Ja no puc llegir, compro llibres per acaronar-los.»

Joan PERUCHO, *Avui*

«Hi ha una manca de rigor en l'autoexigència literària.»

Joan F. MIRA, *Avui*

La misèria (cultural) té una causa

JOSEP FRANCO

Una llengua no és res si no serveix de vehicle a una cultura; però, al País Valencià contemporani, tant en els programes més o menys culturals de la ràdio i la televisió, com en els suplementes de cultura dels diaris o de les revistes, en les fires del llibre, en els cursos d'estiu, en els cicles de conferències programats a la Biblioteca Valenciana i pràcticament en totes les manifestacions públiques de la cultura potenciades des de l'administració o des dels mitjans de comunicació amb una àrea d'influència més gran, la preponderància de la cultura castellana —o d'altres cultures, filtrades sempre per la castellana— és aclaparadora, mentre que l'altra, la cultura autòctona, com diuen ells, ocupa un apartat, una secció, una columneta... Això, que ja passava amb els governs autònoms socialistes, es va accentuar visiblement als pocs dies de govern conservador i ara, amb la majoria absoluta a les mans de Zaplana i dels seus socis, amenaça, no sols de continuar avançant, sinó de decantar-se més descaradament encara cap a la dreta conservadora —o cavernícola, com en els casos de Jaime Campany, Alfonso Ussía o Vizcaíno Casas— amb les nefastes conseqüències que tots podem imaginar.

Si no hi ha un contacte habitual, normal, entre els escriptors i els seus lectors potencials, resulta enormement difícil mantenir la comunicació necessària per a generar cultura; i aquest és l'objectiu últim, inconfessable però cert, de la dreta valenciana i d'alguns quintacolumnistes que només volen surar enmig de la mediocritat: posar fi a la nostra cultura i convertir-nos en un satèl·lit provincial de la cultura espanyola.

Escàndol en les llistes de best-sellers

Els editors dels Estats Units han debatut els últims mesos al voltant de la credibilitat de les llistes dels llibres més venuts. Tot va començar amb un escàndol protagonitzat per David A. Vise, a qui s'acusa de comprar uns 20.000 exemplars del seu llibre d'investigació *The Bureau and the Mole* a la llibreria virtual Barnes&Noble.com, amb l'objectiu d'entrar en les llistes de best-sellers. L'autor s'excusà afirmant que volia aquests exemplars per a vendre'ls dedicats a través de la seua pàgina web. El dubte és: per què els va adquirir en una llibreria i va renunciar al descompte que li hauria fet el seu editor?

Que Déu ens empare!

Si la decisió de la cantant Madonna de convertir-se en escriptora de literatura infantil és estrafolària, com qualificariu la història següent? Una guarderia anglesa ha decidit prohibir als infants la lectura d'*Els tres porquets*. Segons la directora del centre, es vol evitar «ferir la susceptibilitat o les creences dels xiquets musulmans, ja que en la seua religió, el porc és considerat com un animal impur». I bé, tornant a la pregunta inicial: com qualificariu aquesta informació?

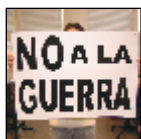
Lectures en Veu Alta

La Cambra del Llibre de Catalunya estendrà enguany el projecte Lectures en Veu Alta a tot el Principat. Aquest pla consta de 120 lectures a càrrec d'actors professionals en escoles, llibreries i biblioteques amb l'objectiu de seduir amb la veu i motivar a la lectura. Aquesta iniciativa vol contribuir a contrarestar els baixos índexs de lectura, especialment entre els infants i adolescents.

La Biblioteca Nacional nega l'evidència

Una de les últimes entitats entestades a negar l'evidència científica ha estat la Biblioteca Nacional de Madrid. Després de les protestes d'institucions i partits polítics, l'organisme que dirigeix Lluís Racionero va acceptar la supressió del codi BAL per a classificar els llibres de les Illes escrites en català, que a partir d'ara es catalogaran com a CAT. Un avanç amb regust amarg, ja que continuarà mantenint la diferenciació VAL per a les obres publicades en català al País Valencià. L'excusa? La de sempre: segons ells, l'Estatut valencià la defineix com a llengua pròpia.

Escriptors contra la guerra

Els escriptors són un dels eixos centrals de la intel·lectualitat d'un país. És per això que, davant la situació de perill bèl·lic, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) acordà declarar el seu rebuig a la guerra contra l'Iraq i estar present en totes les manifestacions a favor de la pau. Entre altres, l'AELC organitzà l'acte «Paraules contra la guerra», en què es van llegir textos contra la guerra. Podeu ampliar aquesta informació a l'adreça <www.escriptors.com/opinio/noguerra.html>. Mai no és tard per a defensar la pau i dir ben alt: NO A LA GUERRA.

L'Alcover-Moll, en format digital

Entre els actes previstos per a celebrar durant el 2003 l'Any Francesc de Borja Moll, n'hi ha un que destaca per la seua perdurabilitat. Es tracta de la digitalització del *Diccionari català-valencià-balear*, també conegut com l'«Alcover-Moll» en referència als

Flaixos

seus màxims impulsors. Aquest inventari lèxic i etimològic inclou més de 160.000 articles de la llengua catalana moderna, antiga, dialectal i literària.

Un Consell cada vegada més gran

El mes de novembre passat es va aprovar l'entrada de la Conselleria de Cultura i Educació del Govern de les Illes Balears, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, l'Associació d'Editors del País Valencià i la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura al Consell Català del Llibre per a Infants i Joves (CCLIJ). Amb aquestes incorporacions, l'àmbit d'actuació del CCLIJ s'amplia a les Illes Balears i al País Valencià. *Faristol*, la revista del Consell especialitzada en literatura infantil i juvenil, celebra aquesta expansió amb un disseny nou i un format més gran.

Dades

Una part dels editors i dels llibreters reclama canvis en el sistema de distribució de llibres, que jutgen «caduc». El seu model de referència és el de països com ara França o Alemanya, on dos o tres grans distribuïdors fan arribar els llibres de totes les editorials als punts de venda. Segons l'últim anuari de la revista *Delibros*, a l'Estat espanyol hi ha 373 empreses, grans i petites, que distribueixen un catàleg restringit d'obres, amb els problemes que això comporta per als llibreters. Miguel Gallardo, president del Gremi de Distribuïdors, defensa la competència lliure tot afirmant que una sola empresa «no condueix a l'excel·lència». El debat està obert.

Dictamen sobre el llibre i la lectura

El Consell Valencià de Cultura (CVC) ha elaborat un dictamen que analitza l'estat del món del llibre i dels hàbits lectors dels valencians. El document conclou amb una sèrie de recomanacions a les administracions públiques que inclouen: promoure la traducció dels autors valencians a altres llengües, contribuir a la difusió de la producció editorial valenciana en els mitjans de comunicació, millorar la formació lectora i literària dels estudiants, convertir les biblioteques en autèntics centres socials d'irradiació cultural... Escoltaran els polítics aquests precis tan assenyats?

Nova versió del SALT

El Servei d'Assessorament Lingüístic i Traducció de la Generalitat Valenciana, dirigit per Josep Lacreu, ha elaborat la segona versió modificada del programa de traducció i correcció del valencià: SALT 2.1. El programa permet traduir documents del castellà amb facilitat i inclou un corrector de textos, un diccionari de definicions i un de sinònims, un manual d'estil i la conjugació completa dels verbs. El SALT 2.1 es pot descarregar gratuïtament des de la web: <www.cult.gva.es/dgoiepl/salt/>.

Alacant és important

El professor i acadèmic Jordi Colomina ha coordinat el monogràfic «Viure en valencià a Alacant», que ha publicat la revista *Canelobre*. La conclusió més esperançadora d'aquesta anàlisi, en què han col·laborat una trentena d'especialistes, és que el coneixement del valencià augmenta a les comarques alacantines, sobretot entre la població jove. No obstant això, constata que el seu ús social no avança al mateix ritme.

ELTEMPS

Perquè la informació és clau per al nostre país...

a més a més,
els nostres monogràfics

**Subscriu-t'hi
per telèfon 902 131 025**
visita el nostre lloc web:

<http://www.ELTEMPS.net>

PARAULA DE ROBOT

ÒSCAR VILARROYA

LA ROBÒTICA INSPIRADA EN LA BIOLOGIA HA ACONSEGUIT JA ÈXITS ESPECTACULARS EN LA COMPRENSIÓ I REPRODUCCIÓ DE CAPACITATS INTEL·LIGENTS. LUC STEELS, DIRECTOR D'UN LABORATORI DE CIÈNCIA COMPUTACIONAL A PARÍS, HA CREAT, PER EXEMPLE, ROBOTS QUE ELABOREN UN LLENGUATGE PROPI AMB EL QUAL ES COMUNIQUEN ENTRE SI. EL CIENTÍFIC

ÒSCAR VILARROYA, COL·LABORADOR HABITUAL EN DIVERSOS MITJANS DE COMUNICACIÓ, ENS FA UN PETIT TAST DEL QUE POT TROBAR EL LECTOR DEL SEU ÚLTIM LLIBRE: *PARAULA DE ROBOT. INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL I COMUNICACIÓ* (BROMERA-SERVEI DE PUBLICACIONS U.V., 2003), PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA ESTUDI GENERAL.

La intel·ligència artificial actual utilitza dues estratègies per a reproduir una capacitat intel·ligent determinada. Una manera, que podem anomenar formalista, consisteix a analitzar la capacitat i intentar construir un sistema que apliqui tal anàlisi. Posem per cas que volem reproduir la capacitat d'un rellotge per a marcar les hores. En tal cas, analitzaríem la funció «marcar les hores» que dividiríem en una funció de «comptar unitats de temps» i un mecanisme per a mostrar el pas d'aquestes unitats, per a, finalment, reconstruir aquesta anàlisi en un aparell.

La segona manera és intentar reproduir una capacitat intel·ligent com una funció adaptativa, és a dir, entenent la capacitat com a part d'un sistema biològic que ha evolucionat i que s'ha adaptat en un entorn determinat. La idea central és sotmetre els sistemes artificials a les mateixes restriccions que tenen els éssers vius, a fi de crear sistemes autònoms «egoistes», en el sentit que la seva conducta estigui enfocada cap a la pròpia supervivència.

La breu història de la intel·ligència artificial ens diu que l'estratègia formalista ha aconseguit molts èxits en capacitats superespecialistes, però no ha arribat a construir artefactes que puguin considerar intel·ligents. De fet, els sistemes formalistes tenen molta dificultat per a comprendre, abstraure, fer plans, i sobretot aprendre dels seus errors. El cas és que per a totes aquelles activitats que els humans trobem difícils, com la fiabilitat en el maneig de dades, les operacions de càlcul, etc., els sistemes formalistes s'han revelat molt útils. Tanmateix, per a aquelles activitats que els humans trobem senzilles, com la percepció d'objectes, la comprensió del llenguatge parlat o identificar la rellevància d'un esdeveniment, els sistemes formalistes s'han mostrat molt poc intel·ligents.

En canvi, l'estratègia biològica ha començat a recollir èxits en la consecució de sistemes que ja es poden considerar mínimament intel·ligents. Dins d'aquests èxits hi ha un estudiós, Luc Steels, que està a l'avantguarda de la comprensió biològica de les capacitats intel·ligents, en general, i de les lingüístiques en particular. Steels ha estat un dels creadors de l'AIBO, un robot-gosset que ja ha comercialitzat la companyia Sony.

EL ROBOT-GOSSET QUE PARLA

L'AIBO és el robot autònom més sofisticat que s'hagi creat fins ara. És capaç de mostrar més de mil conductes, coordinades a través d'un sistema computacional complex, i aplicades en un sistema locomotor de quatre potes, una càmera per rebre inputs visuals, dos micròfons i una gran quantitat de sensors corporals. El grup de Steels l'ha millorat i li ha incorporat la capacitat lingüística que permet als AIBO no solament comunicar-se entre si, sinó crear un llenguatge nou adaptat a les seves necessitats i que és difícil d'entendre pels investigadors que l'estudien. En efecte, els programes computacionals dels AIBO emprenen jocs lingüístics entre si que els porten a crear i desenvolupar protollenguatges amb un lèxic i unes conceptualitzacions primitives.

Gràcies a l'AIBO parlant, Steels és un dels recercadors que està més a prop de respondre a algunes de les preguntes que ens hem formulat des que som conscients de ser una espècie lingüística. Què és un llenguatge? Com adquireixen les paraules el seu significat? Quines són les capacitats cognitives imprescindibles perquè una espècie tingui llenguatge? En resum, la nova intel·ligència artificial ha començat un viatge a la comprensió i reproducció de les conductes intel·ligents que va de l'abstracció formal a l'adaptació al medi.

L'AIBO és el robot més sofisticat que s'hagi creat fins ara. És capaç de mostrar més de mil conductes i de comunicar-se amb altres robots

ÀLAN GREUS:

«LES VIDES SENZILLES ALIMENTEN EL MÓN»

VICENT BORRÀS

CONTENT COM A GUANYADOR DEL XIV PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT D'ALZIRA, PERÒ SOBRETOT FELIÇ I COFOI COM A PARE PEL SOMRIURE ALS ULLS DE JÚLIA YUNNA, EL NÚVOL MÉS PRECIÓS I DESITJAT, ÀLAN GREUS ENS OBRI LES PORTES DE CASA I ENS PARLA D'ALGUNS ASPECTES

DE *L'HEREU*, LA SEUA ÚLTIMA NOVEL·LA. TRES MOTIUS (L'ACABAMENT DE *L'HEREU*, LA PATERNITAT I L'OBTENCIÓ DEL CIUTAT D'ALZIRA, PER ORDRE CRONOLÒGIC) QUE HAN FET DEL 2002 UN ANY INOBLIDABLE PER A AQUEST ESCRIPTOR D'ALGINET.

La conversa s'obri intentant situar *L'hereu* en la trajectòria d'aquest autor que, justament, s'havia donat a conèixer com a guanyador de la primera convocatòria del Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil amb *Lamulet egipci* (1997), obra a la qual seguien *L'art de Raimon* (17é Premi de Narrativa Juvenil Enric Valor, 1998) i *Relats de la creença* (Premi Sant Carles Borromeu, 1998). «Supose que, per a molta gent, passar de l'anomenada literatura per a joves a la novel·la per a adults és com aparéixer de debò en la literatura, en allò que ara s'anomena «literatura legitimada». Per a mi, no. És cert que la publicació d'una «novel·la» (en majúscules, que en diuen) suposa arribar a un altre públic, i en aquest sentit és com una mena de repte.»

I la veritat és que davant aquest repte, Àlan Greus n'ha eixit victoriós perquè en *L'hereu* ha construït una trama poderosa, amb una estructura complexa en què barreja temporalitats i veus narratives diferents, sense que això en dificulte la lectura. Es tracta d'una novel·la que demana un lector còmplice i pacient per a comprovar que tot l'entramat el conduirà a bon port després d'ancorar en diverses latituds de l'amplíssim oceà literari que ens proposa l'autor.

L'hereu és la primera novel·la «per a adults» d'Àlan Greus

Per a molta gent,
passar de l'anomenada
literatura per a joves a la
novel·la per a adults
és com aparéixer de debò
en la literatura,
en allò que ara s'anomena
«literatura legitimada».

Per a mi, no

Perquè *L'hereu* no és de definició fàcil; l'autor mateix sua quan li'n requerim un intent. «Un autor hauria de tenir prohibit (per una mena de codi deontològic) assajar definicions classificatòries de les obres que escriu. Almenys jo ara no em veuria en aquesta situació. Pense, i no sé si és aspirar a massa, que *L'hereu* té molt de novel·la psicològica, en la mesura que intente (no sé si ho aconseguisc) fer un dibuix a fons del personatge principal, amb els seus principis, en aparença fermes, però que no ho són tant, al capdavant, amb les seues pors inconscients, la seua hipocresia, la seua falta de decisió amagada darrere postulats pseudoprogressistes...»

Efectivament, Àlan no ens ha contestat ni ens ha desvetlat que, en *L'hereu*, un inconstant assessor lingüístic amb inquietuds literàries es veurà atrapat literalment i literària entre les xarxes de la difícil frontera que comunica literatura amb realitat. Així les coses, no ens ha de sobtar que hi campen referències a disquisicions, anècdotes i personatges sempre a cavall entre l'existència més carnosa i la ficció més sublim. Però, d'on arranca la novel·la, què hi ha de real i de fictici al darrere? «Ara mateix no sabria contestar, perquè fa aproximada-

ment deu anys que va nèixer aquesta història, almenys el seu germen. Em sembla que en totes les obres anem deixant uns esgüts que algú podria qualificar de seguida com a autobiogràfics. Sempre t'inspires en algú, quan dibuixes un personatge, sobretot si és principal. De la part dels dietaris, he pogut recórrer a informació de primera mà del París dels seixanta perquè, sense anar més lluny, els meus pares hi van viure, durant un gratat d'anys.»

UN BON CONEIXEDOR DE L'IDIOMA

El tractament lingüístic que Àlan Greus ha donat als diferents materials que formen *L'hereu*, on a més de la veu del narrador principal s'inclouen fragments del dietari d'un immigrant, confirma que estem davant d'un bon coneixedor de l'idioma i dels seus usos. «Un dels aspectes que he intentat treballar més (no sé si he reeixit o no) és la diferència quant a la llengua usada en l'eix del present i en els diaris dels anys seixanta. Es tractava al capdavant de donar una sensació de llenguatge més espontani i poc literari a l'autor

ÀLAN GREUS (Alginet, 1967) ha publicat les novel·les *L'amulet egipci* i *L'art de Raimon* i el recull de contes *Relats de la creença*. Amb *L'hereu* ha guanyat el XIV Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira.

L'hereu ens endinsa en el món grisenc de Gabriel Pellisser, un funcionari amb velleïtats d'escriptor que veurà trasbalsat el seu present fosc i s'estavellarà de ple contra un passat que el transportarà al París d'immigrants dels anys seixanta.

dels diaris: fet i fet, és pràcticament un home sense estudis. Ajuda una miqueta que jugue amb la idea que aquests textos es presenten com una traducció d'una versió inicial en castellà.»

La vesprada de març és generosa en llums i encara tenim temps per a una última qüestió. En *L'hereu* s'insinua que aquests personatges són de vida més llarga, fins i tot s'hi explicita que hi ha més quaderns. És cert això? Ho podrem llegir algun dia? Però Àlan Greus abans de contestar mira la filla, somriu, calcula, sospesa i, prudent, calla. Finalment, mentre la Júlia Yunna ens roba la mirada i el cor, respon: «El llibre forma part del que m'agradaria que fóra una trilogia

sobre l'excepcionalitat de les vides senzilles, ordinàries, una reivindicació d'aquelles persones que, en realitat, alimenten el món.» Creiem que, amb aquesta última reflexió que continua amb les paraules següents, «pense que és en la vida dels éssers comuns que s'acaben trobant les llavors de les novel·les», és un moment excel·lent per a posar el punt i final a la conversa i a l'article.

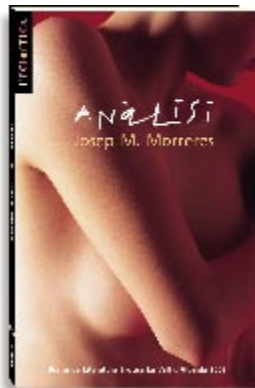

ABRIL	
5 Terrafón de Arles (Madrid) 11 El (Alacant) 12 Miraflores (València) 24 Xau d'Argel (Catalunya) 28 Alcorcón (Madrid) 29 Lleida (València)	1 L'Alcúdia (València) 2 Martor de Teatre d'Alcalá ESTRENA EN VALENCIÀ
MAIG	
8 Miraflores (València) 10 Almorós (València) 11 Miraflores (València) 17 i 18 Alcalá de Henares (Madrid)	13 i 14 Carlet (València) 22 i 23 Benicarló (Castelló)

‘ANÀLISI’

EROTISME I HUMOR AL DIVAN DEL PSICOANALISTA

JOSEP MARIA MORRERES HA OBTINGUT AMB *ANÀLISI* EL IX PREMI DE LITERATURA ERÒTICA LA VALL D'ALBAIDA, QUE JA VA GUANYAR EL 1994 AMB *CINC LAIS*. AMB AQUESTA NOVA NOVEL·LA, QUE SE CENTRA EN LA RELACIÓ ENTRE LA SENYORA BENAURAT I EL SEU PSICOANALISTA, EL DOCTOR FILÓS, MORRERES CONFIRMA L'AFANY

D'ENDINSAR-SE EN LA NARRATIVA ERÒTICA AMB UNA VOLUNTAT INNOVADORA, ACCEPTANT EL REPTE DE CONSTRUIR AMB ELS MATERIALS DE SEMPRE UNA OBRA ORIGINAL I SORPRENENT. US OFERIM TOT SEGUIT UN FRAGMENT DE L'OBRA, QUE JA ES POT TROBAR A TOTES LES LLIBRERIES.

—El que passa, doctor —es va queixar ella—, és que a vostè mai no li ha caigut bé el Miquel, que sempre ha estat en contra d'aquesta relació.

—No voldria que pensés que tinc cap animadversió cap a aquest individu. La meua funció no és jutjar les persones, sinó ajudar els meus pacients a entendre les motivacions dels seus actes.

—Si no li tingués cap animadversió —li va fer observar la Isabel Benaurat—, deixaria d'anomenar-lo *individu* i li diria Miquel.

—El nom no fa la cosa —es va defensar ell.

—El nom no fa la cosa quan li convé a vostè, quan l'interessa bé que m'interpreta els meus *lapsus linguae*.

—Tot depèn del moment i de la situació, tan ingenu és pensar que diem el que volem dir com pervers buscar en tot allò que diem una intenció oculta. Com va observar amb lucidesa el mestre Freud, que era un gran fumador: «De vegades, un cigar havà és un cigar havà». De totes maneres no tinc cap inconvenient a anomenar aquest paio, aquest pinxo, aquest manso, Miquel, dom Miquel, o senyor com es digui. El que hauríem d'analitzar és la mena de relació que s'ha establert entre vostès dos.

—Vostè creu, és clar, que la meua relació amb el Miquel és patològica.

El doctor Filós va apuntar al seu bloc de notes la paraula *patologia* i, després d'encerclar-la dues vegades, amb traç cada cop més fort, se la va quedar mirant, com si esperés que aquesta li revelés alguna cosa.

—És patològic —va fer finalment— allò que ens fa mal, allò que propicia una disfunció orgànica o psíquica que ens crea malestar, que ens fa patir.

—Li ho preguntaré d'una altra manera: vostè creu que la meua dependència del Miquel és degradant?

—Tota dependència és degradant —va fer, assertiu.

—També la del pacient respecte al terapeuta?

[...]

La Isabel Benaurat va haver de reconèixer que potser havia anat massa enllà i que, en qualsevol cas, no li convenia entaular una discussió que no l'havia de dur enlloc. Va acceptar, doncs, que havia estat ella i només ella qui havia parlat de relació patològica i de dependència degradant, i va proposar de tirar endavant.

—Com ja li he anat explicant —va fer, apartant el to bel·licós que havia mantingut fins aquell moment—, potser excedint-me en la descripció de certs detalls, el Miquel és un amant poc atent. Vull dir que va a la seva, sense preocupar-se ni poc ni gaire del meu grau de satisfacció. Tal com jo ho veig, un bon amant no és un atleta sexual, capaç de mantenir una erecció indefinidament, amb prou flexibilitat per a adoptar les postures més exòtiques i que no quedi vençut en una primera trobada; per a mi, un bon amant és aquell que procura a la seva *partenaire* una satisfacció completa.

«Satisfacció completa», va anotar el doctor Filós. I hi va afegir un malintencionat signe d'interrogació.

[...]

Al doctor Filós se li va acudir que la descripció que feia la Isabel Benaurat del bon amant coincidia perfectament amb el que ell entenia que havia de ser un bon terapeuta. En el bon terapeuta, no havien de prevaler els coneixements teòrics i tècnics, sinó la capacitat d'empatia; en el bon terapeuta, la voluntat de comprensió i d'ajuda s'imposaven a les pobres gratificacions que es podien obtenir de les intervencions brillants i de les interpretacions genials. Probablement, quan la Isabel Benaurat parlava del bon amant, en

realitat, per més que a nivell inconscient, era en ell en qui pensava.

Per a mi,
un bon amant
és aquell que procura
a la seva *partenaire*
una satisfacció
completa

Anàlisi

Josep M. Morrerres

Premi de Literatura Eròtica
La Vall d'Albaida 2002

128 pàgs. Bromera, 2003

VICENTE GARRIDO:

«MIG MILIÓ DE PERSONES

ABUSEN DE LES SEUES PARELLES A L'ESTAT ESPANYOL»

RICARD PERIS

MARTA, UNA JOVE UNIVERSITÀRIA, ACABA D'ENCETAR UNA RELACIÓ AMB UN XICOT. TOT COMENÇA BÉ, PERÒ, A MESURA QUE PASSEN ELS DIES, S'ENDINSARÀ EN LA PÈRFIDA PERSONALITAT QUE AMAGA EL SEU NÒVIO. AMB AQUEST ARGUMENT, L'ESCRITOR PASQUAL ALAPONT RELATA *L'INFERN DE MARTA*. AQUESTA NOVEL·LA JUVENIL, PUBLICADA TAMBÉ EN CASTELLÀ EN ALGAR EDITORIAL, ES

COMPLEMENTA AMB UN TEXT DEL PSICÒLEG I CRIMINALISTA VICENTE GARRIDO, TITULAT *LA MÀSCARA DE L'AMOR*, EN QUÈ S'ANALITZEN LES DIFERENTS ACTITUDS D'UN MALTRACTADOR. EL PROFESSORAT TROBARÀ A LA PÀGINA WEB DE BROMERA UNES PROPOSTES DIDÀCTIQUES MOLT COMPLETES PER A TRACTAR AQUEST DELICAT TEMA A L'AULA.

L'infern de Marta tracta d'analitzar un cas fictici, però l'actualitat ens porta casos semblants al que descriu Pasqual Alapont en aquesta novel·la. La realitat supera la ficció?

—La ficció es nodreix de la realitat, especialment quan tracta d'explicar comportaments humans. El psicòpata Hannibal Lecter es basà en el cas d'Ed Gein, i difícilment es podrà tractar a un polític més sanguinari que Stalin o Hitler.

—Aquesta novel·la està adreçada a un lector juvenil. Creu que en aquesta edat ja es pot descobrir un futur maltractador?

—En essència, aquesta obra pretén que els joves comencen a tenir eines que, amb ajuda de l'experiència, caldria anar posant a punt. No es tracta tant de fer un *detector de psicòpates* com d'aprendre a no implicar-se amb persones potencialment perilloses.

—Però, els pares i els educadors també haurien d'involucrar-se...

—Efectivament, ells també poden afavorir l'intens procés de descobriment propi i dels altres per part dels adolescents. Si prevenim l'ús de drogues també hem d'intentar evitar les relacions violentes.

—Creu que la literatura és un bon mitjà per a conscienciar els nostres joves dels perills dels maltractadors?

—Sense dubte. Des de sempre, el significat de la nostra vida pren forma narrativa. En *L'infern de Marta* hi ha bona literatura, per tant hi ha moltes coses que ensenyen als joves sobre la vida que els espera.

—L'amor és cec?

—Crec que és cec en la seua primera fase, en l'enamorament, però és difícil parlar de ceguesa quan una parella ja es coneix molts anys. Allò que sí que pot existir és l'autoengany, les creences en estereotips, la manca d'autonomia personal o situacions de xantatge emocional i/o econòmic.

—Aleshores, com es poden obrir els ulls a l'amor?

—La formació en valors humans ajuda a rebutjar comportaments intolerables. D'aquesta manera, és fonamental el coneixement de les característiques d'allò que no és amor però sí desig de possessió o d'exploació.

—Enguany, la violència contra les dones torna a ser un problema social greu. Hi ha alguna solució?

—No hi ha solucions definitives per a cap tipus de violència interpersonal, perquè no n'hi ha per a tot allò que depèn de l'arbitratge humà. Es poden eradicar els accidents de trànsit? En aquest cas es poden disminuir de la mateixa manera que la violència. Una de les principals dificultats és que els factors que provoquen l'agressió a les dones no minoren, un fet que estimula l'augment dels casos.

—Fa l'Administració tot el que hauria de fer?

—L'Administració, ara, està reaccionant amb millors prestacions socials i mesures jurídiques més enèrgiques. Però encara podria fer més coses, com crear una llei integral o també podria afavorir més l'educació en prevenció de la violència de gènere a les escoles, uns dels objectius fonamentals d'aquest llibre.

—Algunes de les víctimes dels delictes violents són persones de classe mitjana amb una formació acadèmica. Què fa que una dona puga ser enganyada pels paranyes d'un psicòpata?

—Per desgràcia, la cultura d'aula no anul·la la capacitat d'una persona de cometre ximpleries. Es poden desconèixer molts aspectes de les relacions amb aquest tipus de persones, ja que els psicòpates són intel·ligents i encantadors i per tant poden enganyar qualsevol que preferisca veure les aparences abans que el fons.

—Hi ha molts maltractadors en potència en la nostra societat?

—Es calcula que, a l'Estat espanyol, al voltant de 500.000 persones abusen físicament o psíquicament de les seues parelles.

**L'objectiu fonamental de
L'infern de Marta
és prevenir
la violència de gènere
a les escoles**

EDICIÓ CULTURAL I GRANS GRUPS

JOAN CARLES GIRBÉS

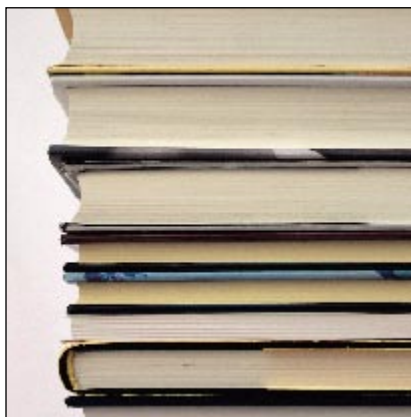
EN LA SECCIÓ «FLAIXOS» DE L'ANTERIOR NÚMERO DE *L'ILLA* INFORMÀVEM DE L'ADQUISICIÓ, PER PART DEL GRUP LAGARDÈRE, DE LES EDITORIALS DEL CONGLOMERAT VIVENDI UNIVERSAL, QUE ARROSSEGAVA PÈRDUES MULTIMILIONÀRIES. ES FORMAVA AIXÍ A FRANÇA UN GRUP EDITORIAL PRÀCTICAMENT MONOPOLISTA QUE CONTROLA, A L'ESTAT ESPANYOL, SEGELLS COM SALVAT, ANAYA, CÁTEDRA O BARCANOVA I NOMBROSES

Alguna llei hauria d'obligar les empreses de comunicació –i entre aquestes, les editorials– a publicitar, de manera permanent, actualitzada i ben visible, quins interessos i quines ideologies s'amaguen rere la marca comercial. Perquè no és el mateix, per exemple, Antena 3 des que la va adquirir una Telefónica privatitzada pel govern d'Aznar, ni el diari *Las Provincias* des que el grup Correo comprà les accions de la inefable María Consuelo Reyna, ni un futur Canal 9 privatitzat en benefici d'empresaris afins al Partido Popular...

La concentració del sector editorial en poques mans va en detriment no només de la pluralitat ideològica, sinó també de la qualitat literària de les obres publicades. Tal com adverteix André Schiffrin en *L'edició sense editors* (Destino, 2000) –un dels llibres més citats i confiem que llegits dels últims anys per crítics i editors–, el problema real que té el sector editorial avui dia és «la comercialització de les idees, la industrialització de l'edició i el control de la cultura pels grans grups internacionals, que exigeixen una rendibilitat que no es correspon amb les normes del món editorial». Schiffrin afirma, així mateix, que cada vegada es fa més difícil distingir la producció de les diferents editorials. «Ara que tantes editorials han passat a les mans de grups

REVISTES, DES D'*ELLE* FINS A *DIEZ MINUTOS*. L'ESCÀNDOL EL VA DESTAPAR, AL FINAL DE FEBRER, EL DIARI *THE NEW YORK TIMES* EN PUBLICAR QUE EL DICTADOR IRAQUIÀ SADDAM HUSSEIN ÉS PROPIETARI DEL 2% DE LAGARDÈRE MITJANÇANT

LA FIRMA MONTANA MANAGEMENT, AMB SEU A GINEBRA. I ÉS QUE EN AQUESTS MACROGRUPS TRANSATLÀNTICS ÉS DIFÍCIL SELECCIONAR ELS COMPANYS DE CREUER.

–sentència–, [...] el corrent dominant en el món editorial nord-americà és francament de dretes.»

Un altre editor que coneix a la perfecció el mercat anglosaxó és Jason Epstein, autor de *La indústria del llibre* (Anagrama/Empúries, 2002). Epstein assegura que, en l'actualitat, gairebé totes les editorials nord-americanes «s'han dissolt en enormes conglomerats del sector de la comunicació, i molts autors depenen dels seus agents de la mateixa manera que abans depenien dels editors». De fet, la mobilitat de càrrecs en aquest sector ha motivat l'aparició d'una clàusula (la *walking clause*) que ja utilitzen alguns escriptors anglesos en els contractes i que permet a l'autor recuperar els drets d'un llibre si el seu editor marxa a una altra empresa a causa d'una «reestructuració» o «reconversió».

La situació del sector editorial als Estats Units ens ha de posar alerta sobre el que pot passar a casa nostra, perquè el procés de concentració empresarial que caracteritza aquest «món globalitzat» ha pres força d'uns anys ençà també en el sector editorial en català del Principat. S'ha comentat moltes vegades que l'edició en català ha tocat sostre, i possiblement per això hi ha tantes editorials que han mogut fitxa per fer front a uns moviments que, de segur, continuaran en el futur.

**Saddam Hussein
és propietari del 2%
de Lagardère.**

**I és que en aquests
macrogrups
transatlàntics és difícil
seleccionar
els companys de creuer**

ELS «GRANS GRUPS» EN CATALÀ

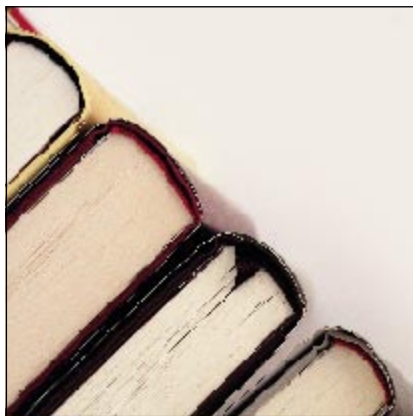
Han transcorregut 40 anys des de la creació d'Edicions 62. En l'actualitat, aquest emblemàtic segell, controlat majoritàriament per La Caixa, ha donat pas al primer gran grup editorial en català. Amb una facturació anual d'uns 40 milions d'euros, engloba Edicions 62, Empúries i Racc, en català, i Península, El Aleph, Luciérnaga i Diagonal, en castellà, a més de la distribuïdora Enlace i una divisió de venda a terminis, una altra de publicacions periòdiques i una tercera de llibres de butxaca. L'altre gran grup és Enciclopèdia Catalana, que ha apostat fort per la diversificació territorial i de negocis i aglutina les editorials Proa, Enciclopèdia Catalana, Pòrtic, La Galera i la valenciana Tàndem, entre altres segells i empreses no exclusivament editorials (distribució, telemàrqueting, publicitat, etc.).

Pel que fa a les editorials en català que s'han integrat en conglomerats preexistents per allò de la racionalització de processos administratius i econòmics, destaquen els casos de Columna, Seix Barral o Destino, que ara pertanyen al Grupo Planeta, el primer grup editorial llatinoamericà; i La Magrana, un segell fundat el 1975 i que ara, després de desplaçar de la direcció Carles-Jordi Guardiola, pertany a RBA. D'altra banda, la multinacional Random-House Mondadori ha creat el segell Rosa dels Vents a fi d'introduir-se en l'edició en català.

ELS «PETITS GRUPS» I L'EDICIÓ INDEPENDENT

En un altre àmbit hi ha els intents, molt més modestos, d'editorials que tracten de crear el seu petit grup empresarial. És el cas de Quaderns Crema i de Bromera, que segueixen camins paral·lels: els seus editors respectius, Jaume Vallcorba i Josep Gregori, són també els propietaris de les empreses, i han decidit impulsar els últims anys sengles editorials noves en castellà, El Acanilado i Algar. L'objectiu que els mou no és un altre que mantenir la in-

El gruix de l'edició independent en català –si més no, quantitativament– es concentra al País Valencià

La concentració del sector editorial en poques mans va en detriment no només de la pluralitat ideològica, sinó també de la qualitat literària de les obres publicades

dependència de criteris sense renunciar a explorar mercats nous.

I en aquest panorama, què significa ser un editor independent? Jorge Herálde n'expressa el seu parer en *Opiniones molicanas* (El Acanilado, 2001): «El paper dels editors independents de vocació inequívocament cultural consisteix a desenvolupar una política de resistència respecte a la creixent banalització i estandardització de tanta producció editorial». Entre tant de grup, macrogrup, multinacional i empreses transatlàntiques, hi ha, sortosament, moltes editorials independents que lluiten, amb imaginació i creativitat, per fer arribar la seua veu als lectors.

Amb el permís de La Campana, L'Abadia de Montserrat, Edicions de 1984, El Mèdol i algunes (poques) editorials més, podem apuntar que el gruix de l'edició independent en català –si més no, quantitativament– es concentra al País Valencià, on el sector l'integren una trentena de petites empreses cada vegada menys voluntaristes i més professionals. Aquest minifundisme té, però, uns altres inconvenients, com ara les dificultats per captar determinats autors, adaptar-se a les noves tecnologies o aconseguir una distribució digna, un problema que s'agreuja quan es vol fer present el llibre valencià a Catalunya.

Però, què poden fer per a lluitar contra la concentració empresarial si, per posar un exemple, el Consell Valencià de Cultura mateix –l'òrgan consultiu en matèria cultural de la Generalitat Valenciana– proposa en el seu Dictamen sobre el Llibre i la Lectura que la coordinació amb altres editorials del domini lingüístic o les fusions amb grans editorials foranes són opcions amb futur que haurien de considerar els editors valencians?

Schiffrin afirma que aquells que recorden «els anys aC (abans dels conglomerats) lamenten la pràctica desaparició de l'edició de qualitat». I conclou: «Del primer llibre de Kafka, se'n van publicar 800 exemplars i del de Brecht, 600. Què hauria passat si algú haguera decidit que no pagava la pena publicar-los?». I bé, què ens oferirà el futur?

EDITORIALS ENMIG DE LA VORÀGINE

JORDI SEBASTIÀ

POTSER, LA IMATGE DE L'ESCRITOR QUE OMPLI A SA CASA FULLS EN BLANC ESCRIVINT AMB PLOMA –I AVUI EN DIA ENCARA HI HA QUI HO FA AIXÍ– PUGA REMEMORAR SENSE GAIRE DIFICULTAT AQUELLS QUE ES DEDICAVEN A LA MATEIXA ACTIVITAT FA UNS QUANTS CENTENARS D'ANYS. DE L'EDITOR, PERÒ, QUE IMPRIMIA, PREMSAVA, ENQUADERNAVA I VENIA CADA LLIBRE COM SI FÓRA UNA PEÇA ÚNICA, JA

NO EN QUEDA RES. I TAMPOC DEL QUE PORTAVA EN SOLITARI O EN FAMÍLIA UNA EDITORIAL «DE PRESTIGI», O DEL QUE S'ENCARREGAVA DE LA DISTRIBUCIÓ DELS VOLUMS AMB ELS SEUS PROPIS MITJANS. LES EDITORIALS SÓN ACTUALMENT INDÚSTRIES I, COM A TALS, HAN D'ADAPTAR-SE A UN MÓN COMPETITIU DOMINAT PER LES FUSIONS I EL MÀRQUETING.

La formació de grans grups empresarials, la saturació del mercat de llibres i, sobretot, els baixos índexs de lectura, marquen l'evolució de les nostres empreses editorials que, en el segle XXI, hauran de ser més imaginatives que mai. A ningú se li escapa que la indústria del llibre, i encara més en català, és una indústria fràgil que depèn d'un nombre de consumidors, els lectors, encara molt limitat, i que pateix unes circumstàncies culturals i històriques que la determinen, perquè, al capdavall, els llibres no són cadires.

CONCENTRACIÓ EDITORIAL, ESPECIALITZACIÓ I INDEPENDÈNCIA

Els últims anys, i seguint l'onada de fusions que s'ha produït en altres àmbits, també el món editorial ha tendit a concentrar-se en macrogrups. L'editorial catalana La Magrana, per exemple, forma part ara del poderós grup estatal RBA. Oriol Castanys, el seu responsable, considera que no hi ha una fórmula màgica i que passar a ser part d'un gran grup pot ser bo o dolent. «En el nostre cas –afirma–, cal tenir en compte que la secció de llibres de RBA és pràcticament de nova creació i que La Magrana s'hi ha unit amb molta il·lusió. Fins ara tenim molts avantatges perquè ens beneficiem d'una potència

**«No es pot dir que
unir-se a un gran grup
sigui sempre positiu,
depèn molt del grup»**

ORIO CASTANYS, RBA

**«El repte és mantenir
la independència
al mateix temps que
es tanquen aliances
amb grups més grans»**

**ROSA SERRANO,
Tàndem**

empresarial molt gran, amb el que això implica en l'edició i la distribució, però no es pot dir que unir-se a un gran grup sigui sempre positiu, depèn molt del grup». Per a Rosa Serrano, de Tàndem, editorial valenciana que ara ha passat a formar part del macrogrup català Enciclopèdia Catalana, «el repte és mantenir la independència al mateix temps que es tanquen aliances amb grups més grans, amb més experiència i més relacions internacionals. Això es pot fer sense que la línia de l'editorial s'altere i en els temps actuals resulta molt convenient».

Xavier Folch, director literari d'un gran grup, Edicions 62, considera, no obstant això, que la crisi que les petites editorials van patir a Europa ja ha passat i que encara hi ha un espai important per a l'editor independent. «Cal ser imaginatiu i creatiu –indica–, però fora d'un gran grup es pot ser àgil i oferir un producte de qualitat que trobi el seu espai en el mercat.» Per la via de l'especialització ha optat una nova casa editora, Ara Llibres, també de Catalunya, que es dedica només a publicar llibres d'assaig i allò que s'anomena «llibre pràctic». El seu responsable, Ernest Folch, considera que els grups editorials catalans «creats durant la transició tenien la voluntat clara de fer de tot, però avui en dia l'especialització és una bona opció per a editorials noves com la nostra. El «llibre pràctic» en català, per exemple,

era un buit clar en el mercat i nosaltres volem omplir-lo. Malgrat tot, tampoc no descartem mantenir acords amb altres editorials; pot ser molt útil en un mercat tan competitiu».

Des d'Alzira, Josep Gregori, director d'Edicions Bromera, s'enfronta al repte de mantenir una editorial independent però que des del principi va apostar per la diversitat: «Formar part d'un gran grup no té tants avantatges com en principi pot semblar. Als diaris apareixen cada cert temps les pèrdues de grans editores europees que no han pogut mantenir un ritme de creixement que era quasi suïcida i que han arrossegat unes altres de més menudes que en formaven part. Nosaltres tampoc no apostem per l'especialització, perquè tenim voluntat d'arribar a tota mena de lectors i de consolidar així la nostra marca, però hem de ser selectius a l'hora de publicar perquè el mercat ja ha estat saturat i això és molt perillós».

MASSA LLIBRES I POCOS LECTORS

Tots els editors consultats en aquest reportatge reconeixen que hi ha una saturació de títols nous a les prestatgeries i que això perjudica el lector, que queda atabalat, el llibreter, que no sap què fer amb tant de volum, i l'editor, que acaba perdent diners. Per a Gregori, «l'allau de novetats és moltes vegades una fugida endavant de les empreses que volen cobrir despeses i acaben incrementant les pèrdues, perquè el mercat no pot absorbir tants llibres; malauradament, encara tenim pocs lectors». Xavier Folch reconeix que «entre tots hem publicat massa llibres i hem entrat en una espiral de creixement que no ens beneficia, s'ha de ser

«**C**al ser imaginatiu i creatiu, però fora d'un gran grup es pot ser àgil i oferir un producte de qualitat que trobi el seu espai en el mercat»

XAVIER FOLCH
Edicions 62

«**L'**especialització és una bona opció per a editorials noves.

Mantenir acords amb altres editorials pot ser molt útil en un mercat tan competitiu»

ERNEST FOLCH
Ara Llibres

«**F**ormar part d'un gran grup no té tants avantatges com en principi pot semblar i, en canvi, perds independència»

JOSEP GREGORI
Bromera

molt rigorós i abandonar aquesta línia de publicació massiva i indiscriminada, això serà sa i bo». Rosa Serrano apunta una última conclusió: «Només amb bons llibres, publicats des de l'exigència editorial, es poden fer bons lectors, lectors fidels, els que ens interessin».

Però, hi ha suficients lectors? Ernest Folch és optimista: «El nombre de lectors és baix però la compra de llibres augmenta cada any. Jo crec que el llibre en català és un producte amb bones perspectives». Malgrat tot, la falta de lectors és una espasa que penja persistentment sobre el futur de totes les editorials. Tots els editors consultats responsabilitzen les diferents administracions de la falta de promoció de la lectura i de la manca de polítiques adequades i contínues de protecció i ajuda al llibre. Rosa Serrano apunta, a més, la responsabilitat que en el cas valencià té la Televisió Valenciana, «que ha oblidat totalment el llibre i ha perpetuat la perversa i falsa dicotomia entre diversió i cultura». Editar bé, fer llibres atractius i prestar atenció a la infantesa i joventut són les tasques a fer per les editorials si volen assegurar-se el futur. «Nosaltres —explica Josep Gregori— hem fet una aposta molt especial pel llibre infantil i juvenil, l'edat en què hem de crear i consolidar lectors, i també hem posat en marxa la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura a fi d'ajudar pares i ensenyants a provocar l'hàbit de llegir entre els més joves».

No hi ha dubte doncs que, en el segle XXI, el món editorial tindrà ben poc de plàcid; i de com s'adaptin les nostres editorials a la voràgine de canvis que s'acosten dependrà molt —de manera vital— la supervivència del llibre en català.

PASQUAL ALAPONT

«PER SORT, NO TOTS ELS EDITORS SÓN COM CLAUDI MARIA SAFONT»

ALÍCIA TOLEDO

PASQUAL ALAPONT TÉ UNA TRAJECTÒRIA RECONEGUDA COM A DRAMATURG I COM A AUTOR DE LITERATURA JUVENIL. *TOTA D'UN GLOP* (XXIV PREMI JOANOT MARTORELL DE NARRATIVA) ÉS LA SEUA PRIMERA NOVEL·LA PENSADA PER AL PÚBLIC LECTOR ADULT. UNA OBRA AMBICIOSA, AMB UNS DIÀLEGS ÀGILS I A VESSAR D'IRONIA, QUE RETRATA LES

VIRTUTS I LES MISÈRIES DEL NEGOCI LITERARI. LA SEUA PRESÈNCIA A LES LLIBRERIES, PERÒ, HA ESTAT PRECEDIDA D'UNA PROMOCIÓ ATREVIDA QUE DIFONIA, A TRAVÉS DE CARTES ANÒNIMES, L'ASSASSINAT DEL POLÈMIC EDITOR CLAUDI MARIA SAFONT, UN PERSONATGE DE FICCIÓ QUE, EN POC DE TEMPS, S'HA FET BEN CONEGUT.

Pensa compaginar la dedicació a la novel·la i al teatre? Ara mateix també està treballant en una peça teatral, no?

—Faig d'actor en una obra meua, *Una teoria sobre això*, amb la companyia La Dependent, amb els quals tinc més projectes entre mans.

—*També Bromera publicarà ara —tot coincidint amb la publicació de Tota d'un glop— un llibre seu adreçat al públic juvenil, L'infern de Marta, que ha escrit juntament amb el conegut psicòleg criminalista Vicente Garrido.*

—En realitat són dos llibres en un: una novel·la i un llibre d'autoajuda. La idea se li va acudir a Vicente després d'una trobada que va tenir amb joves. Es va quedar espantat del que deien algunes xicotetes sobre què tenien dret a fer-los els noviets.

—*És un llibre que parla dels maltractaments. La intenció és didàctica?*

—Jo he escrit una novel·la que pretén commoure. Està concebuda com un *thriller*, amb la intenció de posar els cabells de punta. Indubtablement, res ensenya més que la commoció, perquè perdura. Ara bé, la part més didàctica

Dues novel·les d'Alapont coincideixen a les llibreries

és l'estudi de Garrido, que dóna unes pautes molt útils per a saber el que no s'ha de tolerar i quan una relació comença a ser perillosa. Confiam que el llibre aporte un granet d'arena en la lluita contra els maltractaments.

—*I pel que fa a Tota d'un glop, és un retrat descarnat del gremi editorial valencià?*

—Sí i no. Si jo haguera nascut a Massachusetts, els referents en serien uns altres, i llavors seria una crítica descarnada del gremi editorial nord-americà. No cal que ens hi encaparem. La novel·la és una ficció, una paròdia de la nostra societat, de la vanitat i de les mesquineses que envolten el comportament humà, de com pot ser de grotesc i de còmic alhora. El marc no té una importància excessiva.

—*Però el lector podrà identificar personatges amb persones de la vida real, del món de les lletres al País Valencià i a Catalunya?*

—Sens dubte, i encertarà i s'equivocarà molt. Mira, si agafem un personatge determinat de *Tota d'un glop*, i fem una enquesta entre tots els escriptors perquè endevinen qui és, ens en diran una pila de noms. La identificació depén de

l'experiència de cadascú. Jo m'he pogut servir d'anècdotes pròpies, però el procés creatiu idealitza els retrats. Ara bé, com deia Ionesco en *La cantant calba*: «Hi ha semblances tan grans que semblen idèntiques».

—*Les trampes i els envitricolls que, segons la novel·la, envolten el gremi literari, són reals o es tracta d'una hipèrbole, d'una caricatura?*

—D'honestos i deshonestos, n'hi ha pertot arreu. Per sort, no tothom és com Claudi Maria Safont, hi ha també molts Eduards Quiles en el nostre món, que és el seu contrapunt. Però no m'he inventat res sobre polèmiques literàries que no haja aparegut, els últims anys, en la premsa.

—*I pel que fa a l'arranjament de premis literaris, tal com fa Claudi M. Safont, que mira exclusivament pel seu profit, la realitat supera la ficció?*

—Jo he estat en molts premis com a jurat i t'assegure que han estat nets. T'ho creus o no? Si el protagonista de la meua novel·la fóra un forner malparit que enverinara els seus clients, em preguntaries si tots els fornars són uns malparits? Què fa que el nostre gremi genere aquesta desconfiança?

—*Què ho fa?*

—Que els fornars no organitzen premis ni fan antologies de fornars, probablement. Tot és vanitat en aquest món nostre, i la vanitat és molt inquieta.

—*A més del retrat, de vegades despietat, dels editors, els escriptors tampoc se n'ixen molt bé en la seua novel·la. Té alguna cosa contra el gremi de lletraferits?*

—A banda d'alguna revenja personal que no pense revelar, no he volgut donar una lliçó al gremi, insistisc en això de la paròdia de la nostra societat..., però ja veig que no s'ho creurà ningú. No són els escriptors els qui són dolents o patètics, sinó l'home, siga forner o mariscal de camp.

—*A més del retrat mordaç del negoci de les lletres, uns altres temes planen per sobre de la novel·la, com ara la necessitat de matar el pare.*

—És un tema recurrent en la meua obra, com una mena d'obsessió, i no ho entenc, perquè crec que tinc superada la qüestió. Però ja saps, darrere d'una

La trajectòria professional de PASQUAL ALAPONT (Catarroja, 1963) abraça l'escriptura i el teatre. Autor reconegut de literatura juvenil, ha guanyat els premis Bancaixa, Edebé i Serra d'Or de la Crítica.

Tota d'un glop, XXIV Premi Joanot Martorell, a més d'oferir un retrat mordaç del negoci de les lletres, funciona com a paròdia de la nostra societat, de la vanitat i de les mesquineses que envolten el comportament humà.

Si jo haguera nascut a Massachusetts, els referents en serien uns altres, i llavors seria una crítica descarnada del gremi editorial nord-americà

creació literària hi ha sempre una ferida moral, i aquesta en deu ser la meua.

—*En quina mesura la seua dedicació al teatre ha condicionat el resultat de la seua primera novel·la per a adults, plena de diàlegs àgils i ironia?*

—El teatre t'ensenya a ser essencial en la tria de les situacions, a ser molt concret. El diàleg, en teatre, és motor d'acció, sempre busca un objectiu, encara que estiga amagat. Ara bé, hi ha episodis més narratius en *Tota d'un glop*. No sé..., algú va dir que la novel·la ha mort, però a mi em sembla que els camins són infinits. Com deia el poeta: «Tot està per fer i tot és possible».

—*Si l'editor fictici i el tema de la novel·la són polèmics, la promoció tampoc no ha estat exempta de controvèrsia. Quin balanç fa dels efectes d'una campanya tan innovadora i impactant?*

—Hi ha hagut suficients anècdotes per a escriure un llibre. La veritat és que s'ha suscitat un interès extraordinari en els mitjans de comunicació, i això és inaudit en un llibre.

—*I pel que fa a les reaccions inesperades de gent que s'ha sentit molesta amb els anònims?*

—Ha estat una sorpresa molt desagradable, perquè les informacions donaven claus per a endevinar la broma. Ara bé, hi ha hagut persones amb circumstàncies molt determinades per les quals entens que s'hagen sentit molestes. Al final n'han sigut pocs, però tant se val, no hauria d'haver patit ningú. Quan es fa una broma han de poder riure tots. Sé que això no pot compensar-los, però nosaltres també hem patit. Si algun dia tinc humor, contaré les patètiques converses de Gregori i un servidor mentre va durar la cosa.

—*No té por que una campanya tan espectacular puga eclipsar la novel·la?*

—Sí, se n'ha parlat tant i tan bé que tem que ara algú puga dir que se n'ha fet un gra massa. I algú també deu tenir ganeta de saltar-me a la jugular, en sóc conscient. Però també tinc confiança que la novel·la pot interessar molts lectors.

—*I a vostè, li agradaria ser un dels autors de Claudi Maria Safont?*

—A mi m'agrada dormir tranquil, i amb Josep Gregori puc dormir tranquil. O almenys, així havia estat fins ara.

UN ASSASSINAT

FRANCESC FERRER I GIRONÉS*

EL DIARI EL MUNDO VA QUALIFICAR L'EDITOR CLAUDI MARIA SAFONT COM «EL PRIMER PERSONATGE DE FICCIO QUE ES FA FAMÓS ABANS QUE EL LLIBRE EN QUÈ COBRA VIDA VEJA LA LLUM». I NO ANAVEN ERRATS. LA CAMPANYA DE PROMOCIÓ DISSENYADA PER L'EDITORIAL AMB L'OBJECTIU DE CREAR INTRIGA I DESPERTAR LA CURIOSITAT PER LA NOVEL·LA TOTA D'UN GLOP, DE PASQUAL ALAPONT, VA COMPORTAR TAMBÉ REACCIONS NO PREVISTES

QUE BROMERA LAMENTA PROFUNDAMENT I PER LES QUALS VA DEMANAR DISCULPES D'IMEDIAT: DES DE LES INSTITUCIONS I PARTITS POLÍTICS QUE VOLIEN HOMENATJAR L'INEXISTENT EDITOR FINAT FINS PERSONES QUE ES VAN SENTIR INTIMIDADES EN REBRE LES NOTÍCIES SENSE REMITENT. REPRODUÏM TOT SEGUIT UN DELS TESTIMONIS PUBLICATS A LA PREMSA. TROBAREU MÉS INFORMACIÓ A: <WWW.BROMERA.COM>.

Quins dies d'enjòlit que he passat! Us vull fer sabedors de les facècies que m'han succeït. Rebo per correu postal una pàgina del diari *El País* on en l'apartat de cultura, a més de detallar la mort de Claudi Maria Safont, un editor valencià, víctima d'una violenta agressió, apareix a la mateixa plana la seva esquela, per la qual m'assabento que aquest editor pels seus mèrits havia rebut la Creu de Sant Jordi.

En haver llegit la notícia i l'esquela, vaig començar a rumiar sobre la dissortada fi d'aquest personatge. Penso i penso, i no recordo que mai ningú me l'hagués presentat a València, en els Premis Octubre, etc. Tanmateix, si jo no el coneixia, per què m'enviaven amb remarques de color rosa la notícia de la seva mort? [...]

AL CAP D'UNA SETMANA

Per correu postal torno a rebre un altre sobre, i a dins hi ha un full del diari *Levante*. Allà em tornen a informar de l'assassinat de l'editor Safont, i expliquen la seva vida i les relacions amb el seu fill Maurici. El diari afirma que la mort de Safont ha commogut el panorama de les lletres. [...]

Les meves preguntes encara tornen a revifar amb més força. Qui m'envia anònimament aquesta informació? Per què aquesta documentació està assenyalada amb retolador? Què volen de mi? He de venjar la mort de l'editor? Es pensen que érem amics? Per què a mi? Des de Girona em volen fer participar en l'assassinat de Safont? La qüestió es torna roent. Em rebel·lo i vull saber

què ha passat. Dissortadament no tinc el meu amic Alfons Cucó, atès que ell des de València em podria facilitar les coses.

Tot seguit penso: entraré a Internet per veure si els cercadors em troben aquest nom. [...] No em troben res. [...] De cop penso: com que al *Levante* hi havia una esquela d'Edicions Bromera, saps què?, vés cap a la web d'aquesta editorial. I així que hi entro, ves per on, trobo que [...] la seva mort, causada per un assassí violent, ha estat l'argument d'una novel·la que guanyà el premi Joanot Martorell. Que l'editorial de Safont no se n'anirà en orris perquè el seu fill encara l'ha d'engendrar. És a dir, que [...] he estat subtilment embrancat en la vida literària valenciana, gràcies a una trama que s'ha ordit des d'*El País* i el *Levante*. M'han fet nequitejar! M'han fet patir! He tingut emocions! Però al final, no m'he molestat pas perquè m'hagin plantat la llufa. Com a català m'he enorgullit del màrqueting valencià. Gràcies a les seves facècies he pogut verificar com un producte literari ha gaudit d'una presentació brillant i original, en què la ficció i la realitat es confonien. En definitiva, hi he trobat imaginació,

creativitat, inventiva. La realitat de l'assassinat me la van fornir la premsa i les esqueles. La ficció era en l'argument de la novel·la. Però qui ens pot dir que la ficció no és res més que una ombra de la realitat?

Com a detectiu crec que sóc poca cosa, però aquesta operació m'ha colpit, i només em resta felicitar tots aquells que empren les noves tècniques per a la promoció de la literatura escrita en la nostra llengua.

He pogut verificar
com un producte literari
ha gaudit
d'una presentació
brillant i original,
en què
la ficció i la realitat
es confonien

*DIPUTAT INDEPENDENT PER ERC

ARTICLE PUBLICAT A *EL PUNT*, 23-02-2003

PUBLICACIONS DE LA INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM

PREMIS ALFONS EL MAGNÀNIM “VALÈNCIA” DE NARRATIVA I POESIA EN VALÈNCIÀ

La Institució Alfons el Magnànim de la Diputació de València convoca els premis literaris del 2003 en les modalitats:

Narrativa en valencià

- 1.- Dotat amb 30.000 euros.
- 2.- L'obra guanyadora serà editada per l'editorial Bromera.
- 3.- L'original haurà de tindre un mínim de 150 fulls.

Poesia en valencià

- 1.- Dotat amb 15.000 euros.
- 2.- L'obra guanyadora serà editada per l'editorial Bromera.
- 3.- El poemari haurà de constar d'un mínim de 500 versos.

Poesia en castellà

La Institució convoca també el premi de poesia en castellà dotat amb 15.000 euros. L'obra guanyadora serà publicada per l'editorial Hiperion.

El termini de presentació dels originals de totes les modalitats conclou el 31 d'agost d'enguany.

Més detalls de les bases es poden consultar a:

www.alfonselmagnanim.com

LA FONT DELS CLÀSSICS

ANDREU LLOPIS

EN L'ACTUALITAT HI HA UNA CERTA AVERSIÓ ALS CLÀSSICS. PARLEM DE TEXTOS. D'OBRES QUE FORMEN PART DE LA LITERATURA UNIVERSAL. DELS CLÀSSICS, PER EXCEL·LÈNCIA. AQUESTA AVERSIÓ ES FA MOLT MÉS EVIDENT QUAN INDAGUEM

EN L'INTERÉS QUE DESPERTA AQUESTA LITERATURA EN ELS NOSTRES LECTORS MÉS JOVES. POC O GENS. I AIXÒ SI EN TENEN CONEIXEMENT, DE LA SEUA EXISTÈNCIA. DUMAS, LONDON, RABELAIS, HUGO, MELVILLE... QUI SÓN AQUESTS?

No ens enganyem. L'abisme que separa la lectura dels clàssics del nostre jovent creix a un ritme frenètic. La societat de consum que patim no dóna treva. Sap ben bé que el gran consumidor de diversió és, precisament, el públic més jove, un públic fortament enxampat en la xarxa de l'era audiovisual, un públic que acudeix en massa a la crida de l'últim *boom* cinematogràfic. Els Harry Potter, els Frodo, l'última producció Disney... Velocitat de vertigen. Però benvingudes siguen aquestes produccions, gràcies a les quals molts dels nostres joves han accedit al món dels llibres. I els més afortunats fins i tot han descobert –i per fi se n'han adonat– que la lectura, a més d'una activitat docent és, també, una altra cosa.

No obstant això, l'efecte paradoxal està ben servit: d'una banda, la joventut acudeix en massa a les sales cinematogràfiques, i d'una altra, ni tan sols sap que en molts dels casos ho fa sota el reclam d'això mateix que, d'entrada, rebutja. Però cal que li obrim els ulls. Cal que els joves siguen conscients d'allò que realment s'amaga darrere d'una gran part d'aquesta diversió «de consum», com són les obres clàssiques de la literatura. En gran manera, aquestes són els pilars bàsics d'aquesta diversió. D'exemples recents, en tenim a cabassos: *El planeta del tresor*, *El geperut de Notre-Dame*, versions de tota classe de *La bella i la*

Il·lustracions d'Enric Solbes, Anna Miralles i Bauxi extretes, respectivament, de les adaptacions de L'Odissea [dalt], L'illa del Tresor i Moby Dick [pàg. 23] publicades per Bromera.

bèstia (quants coneixen el conte original?)... Cinema i llibres, dues formes distintes de diversió, sens dubte. Però el lector potencial ha d'estar al corrent de l'allau de «diversió» que pot tenir entre mans. I aquesta allau no és cap altra que la dels textos clàssics de qual·sevol època i nacionalitat.

MÀQUINES DEL TEMPS

Els textos clàssics són unes màquines del temps perfectes per a viatjar a través de la Història. Millor encara, són una font inesgotable d'aventures, de misteri, d'acció... En definitiva, de tot allò que reclama un lector amb les idees més o menys clares. A més, la font dels clàssics és doblement profitosa, ja que, d'una manera indirecta, la lectura d'aquestes obres ofereix una visió del món que no té res a veure amb l'aridesa formal que desprenen els llibres de text. Diversió i aprenentatge pel mateix preu. És un negoci redó. Podem descobrir les civilitzacions antigues gràcies a Homer, a Ovidi o a Plató. Ens podem convertir en pirates gràcies a Stevenson. També podem fer una viatge de vacances fins a l'edat mitjana del nostre Joanot Martorell, o enrolar-nos en el *Pequod* de Melville. Per què no?

Amb tot, cal que siguem realistes. No podem oblidar que moltes de les obres d'aquests autors, en el

L'abisme que separa la lectura dels clàssics del nostre jovent creix a un ritme frenètic. La societat de consum que patim no dóna treva

seu format original, serien com una sentència de mort fins i tot per als lectors més valents. És innegable: les obres universals tenen els seus esculls. Densitat aclaparadora, estils diversos, difícils d'assimilar, poc llegidors en casos concrets. No hi ha regles fixes. *Els tres mosqueters* de Dumas és una obra d'un volum considerable però ben fàcil de llegir. Per contra, l'estil homèric d'obres com *L'Odissea* o *La Iliada* fan que la tasca lectora pugui convertir-se en tot un calvari per a un lector fins i tot acostumat a la lletra impresa.

Un dels problemes principals que es planteja a qui no s'ha vist mai les cares amb els clàssics és precisament aquest: l'eclecticisme. Patracols, obres més o menys llargues, o breus, i d'estils

tan diversos que, sense una experiència mínima, allò més fàcil és donar-se ràpidament per vençut. *Els mosqueters* de Dumas o *El geperut* d'Hugo són molt més accessibles que, per exemple, el *Moby Dick* de Melville o *La Divina Comèdia* de Dante. Rabelais i els seus *Gargantua i Pantagruel* són molt divertits, però l'erudició del metge francès pot arribar a ser desconcertant per als més joves. Obres com *El Quixot* o *L'Odissea*, magnífiques, demanen, com moltes altres, una predisposició especial per a ser ben llegides.

Però el lector poc experimentat ignora tot açò. I no és culpa seua. Pensar el contrari seria absurd. Un clàssic? I què és un clàssic? I què té? I em pot di-

**Els textos clàssics són
unes màquines del temps
perfectes per a viatjar
a través de la Història.**

**Millor encara,
són una font inesgotable
d'aventures de misteri,
d'acció**

vertir? De segur que amb les respostes apropiades el rebuig dels clàssics minvaria. Més o menys, però minvaria.

Mai no és tard per a nodrir l'experiència i el plaer de llegir, amb la recomanació de clàssics que ajuden a enriquir la formació dels lectors. Per descomptat, cal que tinguem en consideració que la lectura dels clàssics, més que una entrada a sac d'efectes contraproductius, pot demanar una aproximació pausada que en principi no té per què passar pels textos originals purs i durs. Si del que es tracta és que els lectors potencials perdin la por als clàssics, ajudem-los perquè els coneguen de la manera més satisfactòria possible.

**Les adaptacions
aprofiten els elements
més atractius
de les obres a fi de
donar-les a conèixer
de la manera
més entenedora
possible**

LES ADAPTACIONS, UNA MANERA D'APROXIMACIÓ

El còmic en pot ser una. Actualment hi ha col·leccions de còmics —en castellà— que inclouen volums dedicats als clàssics. També hi ha els textos adaptats, a través dels quals es pot gaudir de les obres de la literatura universal d'una manera més directa, i al marge dels perills que representen les mateixes obres en el seu format original. En aquest sentit, s'està fent un gran esforç per adaptar aquesta classe de textos a la nostra llengua.

Per regla general, les adaptacions aprofiten els elements més atractius de les obres a fi de donar-les a conèixer de la manera més entenedora i llegidora

possible. Al cap i a la fi, es tracta de llegir, del plaer de llegir, i, si d'això es tracta, les adaptacions són perfectes quan volem evitar esculls innecessaris.

En qualsevol cas, no és debades el fet de recordar que el nostre jovent mereix descobrir els clàssics. Quan un arriba a gran i fa memòria pot no trobar res, o pot trobar que ha crescut amb D'Artagnan, buscant el tresor de Flint, viatjant en el *Nautilus*, o encaçant una balena blanca sota les ordres del capità Ahab. De veritat, val la pena.

QUI VOL PRESENTAR UN LLIBRE? (II)

JUANJO LÓPEZ RUIZ

EN L'ARTICLE DE LA REVISTA ANTERIOR, VAM VEURE DE QUINA MANERA L'AUTOR, DESPRÉS DE SET ANYS D'INSISTÈNCIA, HAVIA ACONSEGUIT QUE ELS SEUS ALUMNES S'INTERESSAREN PELS LLIBRES I PER LA LECTURA PER MITJÀ D'UNA ACTIVITAT, LA PRESENTACIÓ DELS LLIBRES A CÀRREC D'ELLS MATEIXOS. ELS ALUMNES TRIEN ELS LLIBRES QUE VOLEN DONAR A CONÈIXER A

LA RESTA DE LA CLASSE, I DESPRÉS ELLS SE'LS PODEN EMPORTAR EN PRÉSTEC PER A LLEGIR-LOS. EN LA PRIMERA PART D'AQUEST ARTICLE S'EXPLICA EL PAPER DE MODEL LECTOR I D'ORIENTADOR QUE HA DE TENIR-HI EL PROFESSOR, I EN AQUESTA SEGONA I DARRERA PART VEUREM LA FUNCIÓ DELS ALUMNES, ELS VERTADERS PROTAGONISTES DE LA HISTÒRIA.

Si el mestre és el model inicial, tal com reflecteixen el títol i el contingut de l'apartat anterior, l'alumne és el protagonista d'aquesta història. Després de les primeres presentacions per part del mestre, s'anima, s'incita els alumnes –no s'exigeix ni s'obliga– a presentar a la resta de companys els seus llibres preferits. Si estan acostumats a veure en l'aula rols molt diferents entre mestres i alumnes, els pot sorprendre inicialment que els proposem fer una cosa que identifiquen com a pròpia del mestre; en qualsevol cas, però, el repte de seguida n'anima uns quants, bé siga per motius literaris o per la possibilitat de «fer de mestre». La resta se sumarà a la incitava quan vegen com ho fan els seus companys.

El model més comú o habitual que han utilitzat els alumnes dels cicles inicial i mitjà amb què he compartit aventures literàries ha sigut aquest:

- El xiquet o la xiqueta que presenta s'asseu a la cadira especial per a poder ensenyar el seu llibre des d'un lloc ben visible.
- Mostra la portada del llibre, llig el títol i, a mesura que avança el curs, a poc a poc, els alumnes s'acostumen a dir el nom de l'autor, de l'il·lustrador, de l'editorial i de la col·lecció. Amb aquestes informacions es va creant a l'aula una certa cultura literària sobre autors clàssics i moderns, sobre l'estil propi de cada il·lustrador o sobre

Després de les primeres presentacions per part del mestre, s'anima els alumnes –no s'exigeix ni s'obliga– a presentar a la resta de companys els seus llibres preferits

l'enfocament d'algunes col·leccions de llibres.

- Cada alumne sol explicar com arribà aquell llibre a les seues mans: si és un regal, o és de la germana, o es tracta del conte que la mare li llegia, etc. Després comenta breument per què li agrada el llibre, per què és interessant, què té d'especial, quines emocions li provoca: «Fa un poc de por al principi, però saps que tot anirà bé» (Oriol, set anys); «És molt especial perquè el protagonista és un tauró sense dents» (Anna, sis anys).
- A continuació, obri el llibre i comença a explicar o a llegir la primera part. Si opta per la lectura, convé assegurar-se que el ritme i l'entonació són els adequats, amb la intenció d'evitar que els oients s'avorrisquen o es cansen. No s'ha d'oblidar que l'objectiu de la presentació és que, a poc a poc, alguns xiquets senten la curiositat, l'interès, l'estímul o el desig de llegir aquell llibre.
- Qui presenta intenta acabar l'explicació o la lectura en el moment en què la història es posa interessant. Es tracta del fet que quan tanque el llibre hi haja més xiquets interessats a tornar a obrir aquelles pàgines per a descobrir com continua la història, per a saber què els passa als personatges...

ADAPTACIÓ DE L'ARTICLE PUBLICAT A LA REVISTA CLIJ, NÚM 125.

MÀFIA I LITERATURA JUVENIL

MARC CANDELA

La mort espera a Varsòvia (Bromera, 2003) ha estat finalista del Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil 2002. És la tercera novel·la juvenil de Josep Millo i, en aquesta ocasió, explora el complex i perillós món de la màfia dels països de l'est que han enganxat en les seues urpes Màxim, un comerciant d'adobs valencià. Tanmateix, comptarà amb l'ajut del seu fill Ivan per sortir-se'n.

La implantació del sistema capitalista a les antigues repúbliques comunistes de l'est d'Europa ha comportat, entre altres coses, la proliferació de màfies sense escrúpols que han aprofitat la corrupció política i els buits legals. Moltes vegades actuen impunement i eixamplen les seues fronteres als mercats occidentals amb tot tipus de mercaderies, incloent-hi éssers humans.

No ens és estrany, a hores d'ara, trobar-nos amb alguna notícia relacionada amb aquest tema en els mitjans de comunicació. I la literatura, en aquest cas adreçada a joves, també se n'ha fet ressò. Josep Millo ens proposa el tràfic d'immigrants com a rerefons de la seua darrera novel·la juvenil. *La mort espera a Varsòvia* és una d'aquestes novel·les negres de l'escola torrentiana en què la trama es va desvelant des del punt de vista dels diferents personatges que hi intervenen. En aquest cas són tres membres d'una família de classe mitjana –progressista i amb un mínim de consciència nacional– els qui protagonitzen una aventura d'alt risc en haver-se d'enfrontar a una perillosa organització mafiosa amb seu a Varsòvia.

La imprudència i la ingenuïtat del pare desencadena l'acció. A milers de quilòmetres de casa, es fica, tot sol i desprotegit, en la gola del llop. La intervenció d'Ivan, el seu fill, serà decisiva en el desenllaç de la trama. De fet, Ivan és l'autèntic protagonista de

la història, ja que en ell es focalitzen la major part dels valors que trasllueix el llibre: capacitat de decisió, criteri propi, astúcia, habilitat... sense deixar de banda uns altres «valors» com la barra impressionant que té. I com no, també és el protagonista de la història d'amor –paral·lela a la trama– que conté.

Sa mare, Marga, és professora d'universitat i col·laboradora d'una important editorial barcelonina. Malgrat que en el desenllaç de l'acció queda relegada a un segon pla, també se'n suggereix la seua història paral·lela, centrada més en els records de joventut que no pas en la situació present de la novel·la. Tanmateix, el seu paper és important en el sentit que Millo la fa servir com a excusa per a suggerir alguns temes de debat, com la qualitat de la literatura juvenil o les tensions en les relacions de parella per la manera d'educar els fills.

La novel·la recorda, sobretot al final, un d'aquests episodis de la sèrie televisiva *Missió impossible*, en què els protagonistes han de dissenyar un pla sense descurar el més mínim detall si volen sortir-se'n amb èxit. És potser ací on millor ha reeixit Millo: sap mantenir l'expectació del lector en el desenllaç final i integra molt bé tots els elements que intervenen en el pla sense forçar-ne l'estructura narrativa.

Una novel·la, doncs, entretinguda que acosta el jovent a la realitat cruel que es viu als països de l'est i alhora posa en relleu algunes de les friccions familiars que pot viure qualsevol jove de classe mitjana del nostre país.

*La mort espera a
Varsòvia acosta el jovent
a la realitat cruel que
es viu als països de l'est*

Fent-te soci de Metges Sense Fronteres fas això i molt més. 6 euros al mes durant tot l'any fan possible que l'assistència mèdica i humanitària arribi a les persones que més ho necessiten, siguin qui siguin i estiguin on estiguin, de manera independent d'institucions polítiques o econòmiques. **Per això, el teu compromís garanteix la nostra ajuda.**

Truoca a la **902 250 902** o entra a **www.msf.es** i fes-te soci. Gràcies.

L'escriptora de best-sellers

Miquel Àngel Vidal

Col·lecció «Lletra Nova»

Núm. 16. 72 pàgs.

Premi Vila de Teulada
de Narrativa Breu 2002

Bromera, 2003

Escrit en primera persona, aquest relat ens aproxima a la figura d'una escriptora de llibres d'èxit a través d'unes memòries que sols després de la seua mort es poden fer públiques. Són unes declaracions que necessàriament han de ser pòstumes per la seua transcendència. La citació que encapçala l'obra («La glòria, com sap tothom, té un sabor amarg») funciona com a síntesi del relat i ja ens deixa intuir el que hi trobarem: l'ansia de fama, les ambicions, les vanitats, el

preu que cal pagar i el que hom hi està disposat a pagar.

La trama ens introdueix en el món dels escriptors de la mà d'una jove que se sent ben prompte atreta per l'escriptura i, també ben prompte, descobreix alguns detalls que l'ajudaran a planificar millor el seu futur: que la creació literària no segueix fórmules matemàtiques (si fóra així no tindria secrets per a ningú), que vivim en un món dominat pels homes i que, amb tot, no hi ha res més debíl que un home («són febles i primaris») en mans d'una dona que sap com treballar-se'l.

Amb aquests elements, elaborats amb un ritme atractiu, Miquel Àngel Vidal forneix un relat intrigant i suggestiu en la seua brevetat.

ENRIC SALOM

L'illa de les Foques

Lluçia Vallés

Il·lustracions de David Enebral

Col·lecció «El Micalet Galàctic»

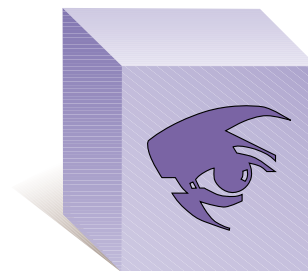
Núm. 90. 80 pàgs.

Premi de Narrativa Infantil
Vicent Silvestre 2002

Bromera, 2003

Qui havia dit que l'enginy i l'astúcia no són bons mètodes per a poder vèncer l'enemic?

Safrà viu en un poble de pescadors a la vora de la Mediterrània. Estima la mar i els carrers del seu poble amb totes

les seues forces. Un dia descobreix en un llibre la mitologia de la Mediterrània i s'enamora de les sirenes. Malgrat les burles, decideix encetar un viatge, per a demostrar que existeixen, amb el suport i l'ajut del seu amic Neptú, el vell capità. Junts ens porten de la mà per una passejada en què, a més de les sirenes, apareixeran personatges mitològics com ara Ulisses o els ciclops.

Als onze anys Safrà emprarà tota la força que té per a aconseguir els seus objectius, la força que té qui creu en ell mateix i en les seues possibilitats.

En els temps que corren, aquesta novel·la, distingida amb el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre, ens proposa solucions diferents, unes solucions que ja apareixen en les nostres rondalles i continuaran apareixent en les narracions de tots els temps. *L'illa de les Foques* parla de valors que van més enllà de qualsevol lloc i de qualsevol moment.

REMEI ORIOLA

MIQUEL ÀNGEL VIDAL (Binissalem, 1962) és professor d'institut i ha estat fins fa poc professor associat de la Universitat de les Illes Balears. Ha publicat una dotzena de contes, que han estat guardonats amb diversos premis, i la novel·la *El batec de la fosca* (2001). Actualment és columnista del diari *Última Hora*.

LLUCIÀ VALLÉS (Osca, 1960) ha dedicat tota la seua vida a l'ensenyament i viu i treballa a València. Mestre per vocació, escriu poesia i narrativa i ha publicat també la novel·la juvenil *Aventura al poble fantasma*. Amb *L'illa de les Foques* va guanyar el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 2002.

TRADUCCIÓ I RENOVACIÓ EN LA POESIA VALENCIANA ACTUAL

JOAN VIVAS

La poesia és, sens dubte, el gènere literari de més llarga i constant tradició literària entre els valencians. Fins i tot, no deixà mai de ser conreada en els períodes més obscurs de la nostra història cultural. De fet, al llarg de la mal denominada Decadència, es conserven mostres abundants de poemes de caire popular i també poemes d'estil renaixentista i barroc de poetes menors amb pretensions cultes. Amb la Renaixença, la poesia culta ocupà de nou un lloc capdavanter en la recuperació literària del català.

Amb tot, fins ben avançat el segle xx, el conreu poètic al País Valencià visqué una sèrie successiva de passos endavant sense cap tipus de consolidació ferma que asseguraren l'establiment i la creació d'una tradició literària moderna i eficaç, amb una clara projecció de futur. Cada nova generació o promoció de poetes, abandonat ja l'esperit romàntic de la Renaixença inicial, encetava la seua tasca ignorant el que havien fet els seus predecessors immediats. Una circumstància nefasta, perquè la literatura s'engrandeix amb l'acumulació de distints sediments que estableixen lligams de renovació i de tradició mútua.

Per sort, aquesta situació, pel que fa a la poesia valenciana, se superà a partir de la producció dels escriptors dels anys cinquanta i, sobretot, a partir dels anys vuitanta amb la coexistència de distintes promocions de poetes amb estils i models diferents que, no obstant això, s'interrelacionen. Aquesta coexistència es veu reflectida en els cinc últims títols de poesia de Bromera, amb els quals la col·lecció ha remodelat el format i el disseny dels seus llibres amb una acurada i bella presentació d'Enric Solbes que s'ha fet realitat, precisament, a partir del número 50, un número que commemora, a més, els cinquanta anys de la primera publicació poètica de Maria

Beneyto en la nostra llengua. El seu últim llibre, *Bressoleig a l'insomni de la ira*, culmina una trajectòria literària digna de ressaltar amb un recull de poemes que, d'una banda, és una reflexió i una resposta airada sobre la quotidianitat de la vida de les persones i sobre el temps viscut des de la nostàlgia d'allò que ja no es pot canviar; i, de l'altra, representa la pervivència d'una veu poètica plena d'experiència que ens acostava a la nostra tradició més recent, la dels poetes del mig segle.

Una pervivència, la de Beneyto, que no es troba aïllada sinó que continua en l'obra d'altres poetes més joves que han donat a la poesia valenciana una qualitat inimaginable en altres èpoques. Una prova inequívoca d'aquesta qualitat la veiem en la publicació de l'obra de dos autors de prestigi reconegut que han compartit *ex aequo* el Premi de Poesia Vicent Andrés Estellés de Burjassot, Manel Rodríguez Castelló i Xulio Ricardo Trigo, els quals a més comparteixen el fet de pertànyer a una mateixa promoció poètica, tot i que el primer ha estat adscrit sovint a la generació dels setanta i el segon a la dels vuitanta. Del primer s'ha publicat l'obra *Humus*, tot un cant i un clam contra la injustícia que esdevé acusació contra aquells que en són la causa. De la seua banda, l'obra de Xulio Ricardo Trigo, *Llibre de la quietud*, és una obra que traspua plenitud, bellesa i sensualitat, amb una clara opció per decantar-se a favor d'un apassionament per la vida.

Finalment, les dues obres restants són de dos joves escriptors que comen-

cen a fer-se un lloc en el complicat panorama poètic valencià. *Encara una olor*, l'últim poemari de Joan Elies Adell, Premi Alfons el Magnànim de Poesia 2002, és un llibre on l'autor s'interroga sobre la utilitat de l'acte poètic i sobre la condició del sentit de l'escriptura. Per contra, l'obra d'Iban L. Llop, *Llibre de Nàpols*, Premi de Poesia Ausiàs March de Gandia, és una mirada del poeta cap a l'exterior per tal d'explicar-se i d'explicar-nos els secrets d'una ciutat, els seus símbols, com també les il·lusions i els sentiments, les misèries i les penes de les persones que hi viuen. Una proposta, aquesta última, que exemplifica, des d'una perspectiva estilística, aquesta coexistència d'estils i de propostes que viu l'actual panorama poètic valencià i que es concreta amb la participació activa d'autors de diferents promocions que garanteixen la tradició i la renovació necessàries.

**Els últims títols
de la remodelada
col·lecció
«Bromera/Poesia»
combinen obres de
diverses generacions
poètiques**

LES EDITORIALS A INTERNET

ANNA I. MONTESINOS

EL MÓN EDITORIAL HA OBERT LES SEUES FINESTRES A INTERNET. AIXÍ, S'HAN POSAT A DISPOSICIÓ DELS CIBERLECTORS DIVERSES OPCIONS D'ACCÉS ALS PRODUCTES EDITORIALS PER MITJÀ DELS SERVEIS DEL WEB. EN AQUEST SENTIT, AVUI NINGÚ NO DUBTA QUE INTERNET TÉ NOMBROSOS AVANTAT-

GES, COM ARA L'OFERIMENT ELECTRÒNIC DELS CATÀLEGS DE PUBLICACIONS, LA CONSULTA DE LES BASES DE DADES D'OBRES, LA COMPRA ELECTRÒNICA DE LLIBRES, LA RÀPIDA ADQUISICIÓ DE LES NOVETATS EDITORIALS O L'ACCÉS A DETERMINATS PRODUCTES EDITORIALS DE ELECTRÒNICA.

Moltes de les editorials de l'àmbit català tenen la seua pàgina web. No totes les editorials o grups editorials, però, s'han plantejat de la mateixa manera la seua obertura a l'espai virtual. D'una banda, hi ha les que ofereixen, principalment, els catàlegs de les seues col·leccions i de les seues obres (per títol, autor i tema o matèria), així com també, en molts casos, un apartat dedicat a les novetats. Aquest és el cas de Barcino, Moll, Afers, La Xara, Alta Fulla, Quaderns Crema, Castellnou, Eumo i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Generalment, s'hi mostren les característiques i les sinopsis de les obres i, en alguns casos, les cobertes, com fan moltes editorials universitàries. La majoria d'aquestes editorials permeten fer una comanda electrònica i en algunes, fins i tot, es pot fer el pagament electrònic. Aquesta possibilitat és interessant en el cas que l'editorial no tinga uns canals de distribució adients, com passa en les editorials d'àmbit local o d'un tema molt restringit.

l'apartat de propostes didàctiques, que conté: fitxa tècnica, resum argumental, interès de l'obra, biografia de l'autor o autora i de l'il·lustrador o la il·lustradora, suggeriments didàctics i metodològics i propostes de treball per a l'aula. A més a més, hi ha els apartats de notícies editorials, subscripció electrònica a la revista que ara llegiu, premis literaris i un joc, que permet la interactivitat amb els ciberlectors.

D'altra banda, el del Grup Enciclopèdia Catalana és el portal més complet, ja que les opcions que hi presenta són nombroses. Hi podem fer consultes en el Gran Diccionari i en l'Hiperenciclopèdia, dur a terme un viatge virtual per les ciències socials o llegir una revista d'història. L'apartat *Tot llengua* està adreçat al públic interessat a aprendre i viure la llengua i la cultura catalanes. Aquest portal lingüístic ofereix assessorament pedagògic personalitzat per a la selecció bibliogràfica de l'itinerari de cadascú i enllaços amb altres

recursos lingüístics de la xarxa, entre altres. També conté el canal *Infollibres*, que dona informació relacionada amb les obres, com és el repertori bibliogràfic emprat per l'autor o autora, l'al·legat de l'editor, el parer de la crítica, un esbós biogràfic, etc. Finalment, per mitjà de <www.llibres.com>, s'accedeix al fons bibliogràfic –més de 40.000 títols–, que disposa de quatre opcions de cerca diferents.

Fet i fet, tot i que hi ha editorials que no són accessibles o que encara no estan disponibles, com ara 3i4, Grup 62, Columna o Tàndem, cada vegada més, les editorials difonen les obres en suport paper mitjançant els bits.

MOLT MÉS QUE SIMPLS CATÀLEGS

D'una altra banda, trobem les editorials que, a més de les possibilitats ja esmentades, faciliten als lectors informació i activitats relacionades amb el món editorial i els seus productes. D'aquestes, en destaquem Bromera (<www.bromera.com>) i, sobretot, el Grup Enciclopèdia Catalana (<www.grec.net>).

Bromera, a fi de facilitar un millor aprofitament dels seus llibres, ofereix, en les col·leccions infantils i juvenils,

WEBS D'ALGUNES EDITORIALS:

<<http://www.editorialbarcino.com>>

<<http://xyz.balears.net/moll/>>

<<http://www.provicom.com/afers/>>

<<http://www.ctv.es/USERS/laxara/>>

<<http://www.altafulla.com>>

<<http://www.quadernscrema.com>>

<<http://www.hermeseditora.com/castellnou/>>

<<http://www.eumoeditorial.com>>

<<http://www.pamsa.com>>

ELS LLIBRES EXPLICATS ALS NENS

ELS PROJECTES DE LA FUNDACIÓ INCLOUEN LA PRODUCCIÓ D'UN AUDIO-VISUAL I LA INAUGURACIÓ DE LA NOVA SEU

La primavera és l'estació per excel·lència del llibre, i la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura està preparant moltes activitats per contagiar el plaer de la lectura, principalment als infants i adolescents. La més important de totes és la inauguració d'una seu física on poder establir-se i des d'on programar totes les accions. De moment, aquesta seu, que inclou una sala d'exposicions, s'ha establert a la planta baixa de l'edifici de Bromera. Està previst que es concerten visites guiades per a escolars i ensenyants en les quals, a més de contemplar exposicions itinerants, es podrà assistir a la projecció d'un audiovisual que explica d'una manera molt didàctica quin és el procés complet d'elaboració d'un llibre: des que l'autor l'escriu fins que arriba a les mans dels lectors.

EDICIONS SIMULTÀNIES

ALGAR EDITORIAL PUBLICA LA TRADUCCIÓ AL CASTELLÀ D'ALGUNES DE LES PRINCIPALS NOVEL·LES DE BROMERA

En la col·lecció «Algar Joven» trobem *El infierno de Marta*, de Pasqual Alapont i Vicente Garrido, i *Daniel y las brujas salvajes*, de Gabriel Janer Manila, Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil 2002. D'altra banda, també apareix simultàniament en valencià i en castellà l'obra *Moma Teatre. Veinte años de coherencia*, coordinada pel dramaturg Josep Lluís Sirera. Unes altres novel·les són la novel·la de Vicente Muñoz Puelles *Desventuras de un escritor en provincias*, Premi Alfons el Magnànim; el relançament en gran format d'*El psicópata*, de Vicente Garrido –del qual s'han venut més de 20.000 exemplars–; i *El último Juan Balaguer*, de Miguel Catalán, considerada per la crítica valenciana com la millor novel·la de l'any.

DITES

I SUGGERIMENTS

«És absolutament sorprenent la quantitat de llibres fascinadors que són inaccessibles i la quantitat enorme de llibres inútils que es troben en el comerç.»

Josep PLA

«La cultura ha guanyat principalment amb aquells llibres amb què els editors han perdut diners.»

Thomas FULLER

«No tot el que és bo per a ser publicat en diari, resisteix victoriosament la prova del llibre.»

Just CABOT

ELS LLIBRES DE TEXT PER A ESO I BATXILLERAT

BROMERA.TEXT COMPLETA ELS MATERIALS DE VALÈNCIA PER A ESO I BATXILLERAT, I OFEREIX LA NOVEL·LA D'HISTÒRIA DE L'ART

Com molts ja deuen saber, Edicions Bromera continua millorant el seu programa de materials curriculars per a l'escola valenciana. Per al curs 2002-2003, Bromera va renovar els llibres de valencià per a 1r i 3r d'ESO i 1r de Batxillerat, i ara, després de la bona acollida que han tingut aquests llibres en les escoles valencianes, per al curs 2003-

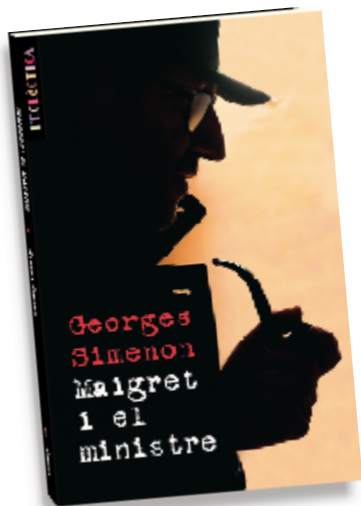
2004, l'editorial completa els materials amb *Valencià. Llengua i literatura* per a 2n i 4t d'ESO; *Textos i contextos 2. Valencià: llengua i literatura* per a 2n de Batxillerat; i la nova aposta de Bromera, l'optativa d'*Història de l'art* per a Batxillerat.

Bromera ofereix la gamma de materials més completa: el *Llibre de l'alumne* amb justificació metodològica, que fomenta l'autonomia i la creativitat; el *Projecte curricular*, amb justificació metodològica, la *Guia de recursos didàctics*, amb programacions, avaluacions i atenció a la diversitat; el disc compacte *Recursos sonors*, amb exercicis de comprensió oral, variació lingüística, elocució estàndard, recitació de textos poètics, cançons

i models textuais; i les dues grans novel·les: els quaderns d'activitats de reforçament i repàs *Calaix. Pràctiques de llengua i literatura* per als alumnes d'ESO, i el CD-ROM *Models d'avaluació*, per a tots els cursos de Secundària i Batxillerat, que, amb més de 1.000 activitats i les solucions corresponents, permet al professorat elaborar una gran quantitat d'avaluacions adaptables als diferents nivells dels alumnes.

El llibre per a *Història de l'art*, amb més de mil imatges i elaborat per autors qualificats que es dediquen a l'ensenyament d'aquesta matèria, exposa els continguts d'una manera molt clara i alhora amb un aprofundiment adequat al nivell dels alumnes.

MAIGRET I LA INTRIGA POLÍTICA

«Quan llegim, en els diaris, el resum d'una investigació, tenim la impressió que la policia segueix una línia recta, i que sap des del principi a on porta. Els esdeveniments s'encadenen amb lògica, com les entrades i les eixides dels personatges en una obra de teatre ben reglada.

»Es parla poques vegades de les anades i tornades inútils, de les recerques insidioses en direccions que no acaben més que en un punt mort, dels sondejos fets a dreta i esquerra, a l'atzar.

»Maigret no hauria pogut citar ni una sola investigació durant la qual no s'hagués sentit embolicat en un moment o altre.»

Aquest és el llenguatge senzill de Simenon, i, la citació, una de les poques digressions que podem trobar que no vagen encaminades directament a la resolució de la trama.

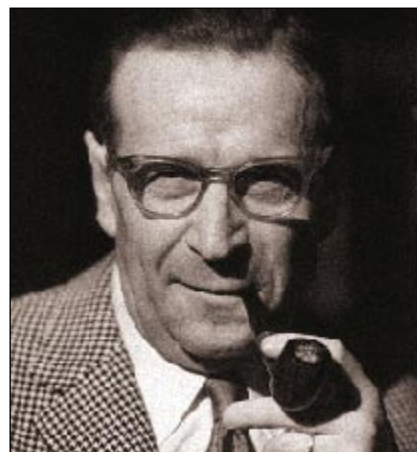
En *Maigret i el ministre*, tot comença amb un fet terrible: l'assolament del sanatori de Clairford, on moren més de 200 xiquets. Unes dècades abans, quan el sanatori només era un projecte, el gran arquitecte Calame, en certa manera, ja ho havia predit. Havia desaconsellat la construcció del centre, però, malgrat tot, l'edifici es féu. On és ara, després de la catàstrofe, l'informe Calame?

El retrovisor

MAITE INSA

La llegenda de Simenon comença el mateix dia que va nèixer a Lieja, un divendres 13 de febrer del 1903, perquè sa mare, mare i fill mai no es van estimar —«només ho féiem veure»—, el féu inscriure el dia abans, per evitar-li la mala sort. Simenon fou un home de la vida, dels plaers, un prolífic escriptor i atent periodista que arribà a publicar la xifra de 400 llibres, entre novel·les, reculls de contes, volums autobiogràfics... La crítica francesa ha dubtat sempre si calia posar-lo a la llista dels literats o si era només un escriptor de *gare*, d'estació, de consum. Enguany, amb la commemoració del centenari del naixement de l'escriptor, la ciutat belga de Lieja s'ha convertit en un gran parc temàtic simenonià, una crida a la revisió d'aquest gran contador d'històries.

Georges Simenon

Quina responsabilitat hi pot tenir el ministre d'obres públiques, un nouvingut a la política, un home recte i honest que no va tenir cap paper en la construcció de l'edifici?

Quan el comissari Maigret és cridat una nit a l'apartament del ministre Point, encara no sap que aquell cas l'endinsarà de ple en els avatars de la política, un camí que freqüenten ben poc ell i els col·laboradors Lucas, Janvier... L'expert comissari no es fa enrere: empra els seus mètodes que tan bons resultats li han donat, i no els canvia pel fet que aquest cas siga diferent del d'un assassinat. Maigret sap que el ministre no l'enganya, en té la certesa, intuïtivament: l'assolament d'un sanatori per a xiquets no és cap broma. El ministre ha vist l'informe Calame, l'ha tingut a les mans, però algú l'ha fet desaparèixer.

Si ens fixem en el mòbil, qualsevol dels que intervingueren en el projecte de construcció, qualsevol de les empreses que n'obtingueren beneficis, poden ser responsables de l'ocultació de l'informe, i a qualsevol polític dels que estaven en actiu en aquells moments pot interessar-li que només Point, l'actual ministre, en pague les conseqüències. Maigret és dins d'una trama complicada en què es juguen molts diners i molts anys de presó per als irresponsables. Com sempre, sabrà estar-ne a l'alçada, preguntant, perseguint, reflexionant i, com se sol dir d'aquest conegut comissari, no jutjant mai abans d'hora. Simenon es mostra ací, una vegada més, com un gran estudiós de l'ànima humana.

Cada diumenge

EL P

El setmanari del País Valencià

U N I T S

P E R L A

C U L T U R A

BANCAIXA